

Konjunktur läget

Juni 2022

Konjunkturläget Juni 2022

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

STRUKTUREN I KONJUNKURLÄGET

I den ordinarie löptexten redovisas ett antal *rutor* som normalt skiljer sig från löptexten, det kan vara en kortare beskrivning inom något område eller en mer teknisk beskrivning. Dessutom publiceras mer djuplodande analyser i så kallade *fördjupningar*. Löptexten kompletteras också av en *tabellbilaga* med mer detaljerade prognoser.

I högermarginalen redovisas *diagram* och ibland även så kallade *marginalrutor*. Marginalrutorna har ungefär samma funktion som rutor i löptexten och redovisas också sist i Konjunkturläget i en bilaga.

Alla fördjupningar redovisas också samlat på nätet, diagram i PowerPointformat finns också att ta del av. Dessutom kan siffror till alla diagram inklusive rubriker, underrubriker, källor och eventuella fotnoter laddas ner. Allt detta återfinns under www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget.

Förord

I Konjunkturläget juni 2022 presenteras en prognos för den ekonomiska utvecklingen 2022–2023 i Sverige och i omvärlden. Därtill gör Konjunkturinstitutet ett scenario för utvecklingen 2024–2031, varav 2024–2026 beskrivs i rapporten. Prognosen och scenariot för hela perioden 2022–2031, samt mer detaljerade prognoser, finns att hämta i Konjunkturinstitutets prognosdatabas.

I ett särskilt avsnitt jämförs den nya prognosen med den prognos som presenterades i Konjunkturläget mars 2022.

Arbetet med Konjunkturläget har letts av prognoschef Ylva Hedén Westerdahl. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 17 juni 2022.

Stockholm 21 juni 2022

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

Innehåll

Konjunkturläget juni 2022	7
Prognosrevideringar 2022–2023.....	30

RUTOR

Statens budgetutrymme under mandatperioden.....	16
Prisbasbeloppets påverkan på socialförsäkringarna.....	17
Hushållen ser dystert på framtiden trots låg oro för arbetslöshet	18
Hög importandel i fordonsindustrin	21
Större differens mellan lönemåtten än normalt.....	25
Går Sverige mot stagflation 2023?.....	27

FÖRDJUPNINGAR

Konsekvenser av brist på insatsvaror.....	32
Finanspolitiska åtgärder aviserade under våren 2022	36

TABELLBILAGA

Tabellbilaga.....	40
-------------------	----

BILAGA MARGINALRUTOR

Vad skiljer scenario från prognos?.....	58
---	----

Konjunkturläget juni 2022

Expansiv ekonomisk politik under pandemin, omfattande störningar i de globala värdekedjorna och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har skapat en perfekt storm med skenande inflation på många håll i världen. Skyhögt inflation, fallande tillgångspriser och förväntningar om fortsatta räntehöjningar har fått de svenska hushållen att bli rejält pessimistiska om framtiden. I näringslivet är tongångarna annorlunda. Valfyllda orderböcker och ett relativt gott vinstläge gör att optimismen fortfarande är utbredd i näringslivet. Urholkningen av hushållens köpkraft gör dock att efterfrågan utvecklas svagt framöver, och den svenska ekonomin faller i år tillbaka i en lågkonjunktur och arbetslösheten förblir relativt hög även nästa år. Riksbanken ställs därmed inför en svår balansakt i valet av hur mycket penningpolitiken bör stramas åt för att dels stävja inflationen, dels undvika att lågkonjunkturen blir alltför djup.

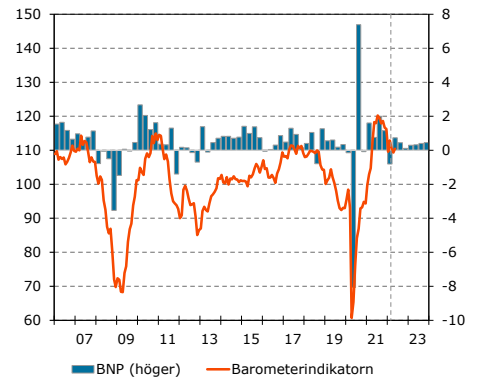
Konjunkturuppgången i den svenska ekonomin bröts abrupt det första kvartalet i år när BNP föll med 0,8 procent (se diagram 1). Produktionen hämmades till viss del av brist på insatsvaror, samtidigt som inhemsk efterfrågan utvecklades svagt och både konsumtionen och de fasta bruttoinvesteringarna minskade. Nedgången slog dock inte igenom på arbetsmarknaden och antalet sysselsatta fortsatte att öka samtidigt som arbetslösheten minskade. Den fortsatt positiva utvecklingen på arbetsmarknaden speglar att företagen under en längre tid har rapporterat om stor brist på arbetskraft i flertalet branscher (se diagram 2). Optimismen är fortfarande utbredd i näringslivet och konfidensindikatorerna ligger generellt på höga nivåer, inte minst inom tillverkningsindustrin (se diagram 3), och en stor andel av företagen ser fortsatta behov av att utöka personalstyrkan.

Trots det fortsatt relativt ljusa läget på arbetsmarknaden har hushållen på kort tid fått en mycket negativ syn på den ekonomiska utvecklingen. Oron för att bli av med jobbet är förvisso lägre än normalt, men den sammantagna konfidensindikatorn har trots det fallit till en historiskt låg nivå (se diagram 4). Den utbredda pessimismen bland hushållen hänger samman med den skyhöga inflationen, som i maj var 7,2 procent, och Riksbankens planer på fortsatta räntehöjningar i år och nästa år (se diagram 5 och rutan ”Hushållen ser dystert på framtiden trots en ljus syn på arbetslöshet”). Tillsammans gröper detta ur hushållens utrymme att öka konsumtionen framöver. Dessutom har börskurserna fallit kraftigt i år och bostadspriserna har börjat vika nedåt, vilket dämpar hushållens konsumtionsbenägenhet ytterligare.

Den höga inflationen beror till viss del på stark inhemsk efterfrågan, men framför allt förklaras den av vad som händer i omvärlden. De nedstängningar av olika ekonomiska aktiviteter som ägt rum till följd av pandemin i bland annat Kina har skapat störningar i de globala leveranskedjorna av varor, vilket i sin tur

Diagram 1 Barometerindikatorn och BNP

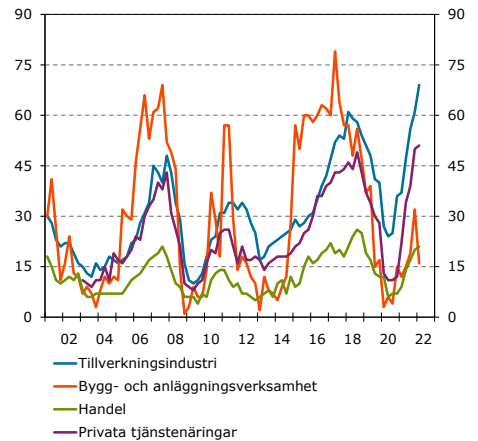
Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Brist på arbetskraft

Andel ja-svar, säsongrensade kvartalsvärden

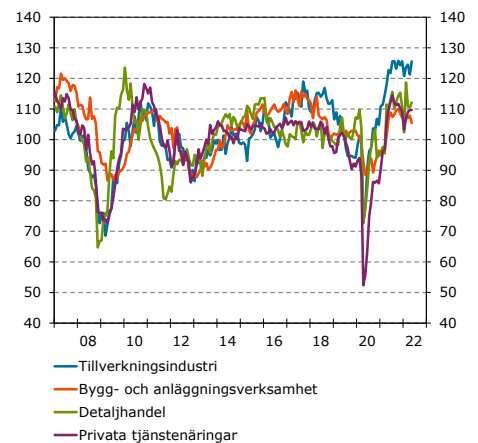

Anm. Serien för bygg- och anläggningsverksamhet innehåller ett tidsseriebrott. Frågan gjordes om från en envalsfråga till en flervalsfråga mellan det tredje och fjärde kvartalet 2021.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 3 Konfidensindikatorer för näringslivet

Index, medelvärde=100, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

har lett till prisökningar. Den starka återhämtningen i stora delar av världsekonomin sedan förra sommaren har accentuerat problemen, liksom Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Kriget har samtidigt lett till omfattande prisökningar på bland annat energi, olika råvaror och livsmedel.

Utvecklingen ställer Riksbanken inför en svår avvägning. Den svenska penningpolitiken kan inte nämnvärt påverka vad som sker i omvärlden, men Riksbanken måste ändå agera eftersom det finns en risk att inflationen biter sig fast och skapar en uppåtgående spiral av snabbt stigande priser och löner. Det är därför viktigt att stävja den höga inflationen och förankra inflationsförväntningarna så att de i alla fall på något års sikt är i paritet med inflationsmålet. Samtidigt är det viktigt att inte gå för hårt fram med räntehöjningar eftersom det riskerar att kasta in Sverige i en djup lågkonjunktur.

Den sammantagna bedömningen är att konjunkturutsikterna för svensk del har försvagats påtagligt den senaste tiden. Den svenska ekonomin bedöms nu vara på väg in i en lågkonjunktur, snarare än den milda högkonjunktur som förutsågs i den föregående prognosen i mars. Omsvängningen förklaras främst av den försämrade situationen för hushållen och att det nu antas komma betydligt färre ukrainska flyktingar till Sverige i år och nästa år, där det senare leder till att den offentliga konsumtionen ökar långsammare.

Den nuvarande prognosen vilar på antagandet att det totalt kommer ca 50 000 ukrainska flyktingar till Sverige i år och nästa år. En del av dem antas dock lämna Sverige igen. Vid halvårsskiftet 2024 antas att det finns ca 30 000 ukrainska flyktingar kvar i Sverige och dessa antas stanna permanent. De införda sanktionerna mot Ryssland antas ligga kvar under lång tid och EU-länderna antas gradvis fasa ut importen av rysk energi. Sanktionerna mot Ryssland bidrar till att energipriserna förblir höga de närmaste åren, även om de faller tillbaka en del. Osäkerheten om krigets konsekvenser är naturligtvis mycket stor. Skulle exempelvis Ryssland välja att helt stänga ner exporten av naturgas till EU-länderna, skulle det kunna få stora realekonomiska konsekvenser och energipriserna skulle öka ytterligare.

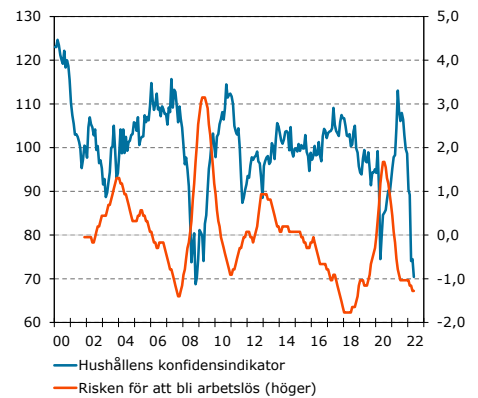
Störningarna i de globala leveranskedjorna och bristen på insatsvaror bedöms gradvis börja klinga av nästa år. Denna bedömning är mycket osäker, inte minst vad det gäller Kinas roll. Vaccinationstäckningen mot covid-19 är relativt låg i Kina, samtidigt som regeringen bedriver en nolltoleranspolitik mot smittspridningen. Skulle omfattande vågor av smittspridning förekomma även nästa år – av omikronvarianten eller nya mutationer – finns det en påtaglig risk att problemen i de globala leveranskedjorna inte klingar av så som antas i prognosen.

GLOBAL AVMATTNING I SPÅREN AV STIGANDE PRISER

Kriget i Ukraina och de införda sanktionerna mot Ryssland har pressat upp världsmarknadspriserna på energi, livsmedel och

Diagram 4 Hushållens konfidensindikator och hushållens syn på egen arbetslöshet

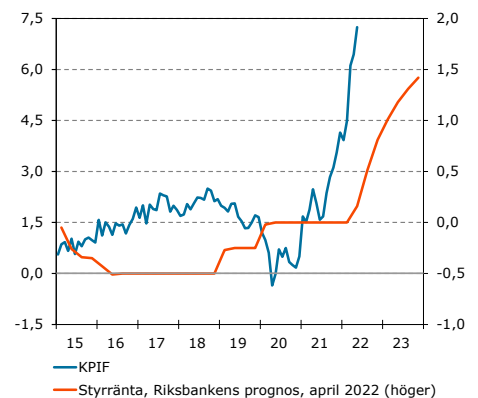
Index medelvärde=100 respektive standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 5 KPIF och styrränta

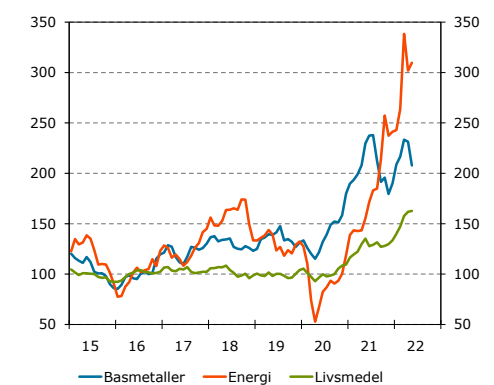
Årlig procentuell förändring, månadsvärden respektive procent, kvartalsvärden

Källor: SCB, Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 6 Internationella råvarupriser

US Dollar, index 2016=100, månadsvärden

Källor: IMF och Macrobond.

olika råvaror (se diagram 6). Detta i ett läge när inflationen redan var hög på många håll i världen (se diagram 7). Förutom högre inflation har kriget även lett till en ökad osäkerhet och ytterligare störningar i den internationella handeln, vilket har dämpat den globala aktiviteten. Förväntningar om att de stora centralbankerna höjer sina styrräntor markant samt omfattande nedstängningar av ekonomisk aktivitet i Kina till följd av nolltoleranspolitiken mot covid-19 har även bidragit till dämpningen. I flera av de stora länderna, exempelvis USA, Frankrike och Japan, föll BNP första kvartalet i år och många andra länders BNP-tillväxt mattades av. Uppgången i den globala varuhandeln bröts i början av året (se diagram 8) och framtidsutsikterna ser svaga ut. Exempelvis var delindex för global exportordergång från inköpschefsindex fortsatt under 50 i maj, vilket motsvarar en minskning. Stora utbrott av covid-19 i Kina har hållit tillbaka kinesisk produktion och skapat ytterligare problem med de globala leveranskedjorna. Vidare har konsumenterna i Sveriges viktigaste handelspartners över lag blivit pessimistiska (se diagram 9).

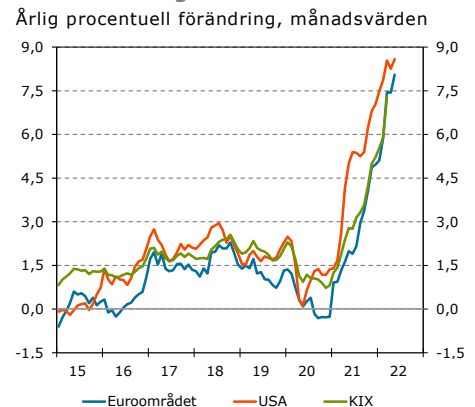
Många länders centralbanker har börjat höja styrräntan som en reaktion på hög inflation och risken för att inflationen varaktigt biter sig fast på en hög nivå. ECB har inte höjt styrräntan ännu, men har signalerat att de höjer den i sommar. År 2023 faller inflationen tillbaka på de flesta håll i världen bland annat till följd av lägre energipriser och att problemen med leveranskedjorna mildras. Samtidigt dämpar de högre räntorna efterfrågan, vilket också bidrar till lägre inflation. Inflationen kommer dock vara fortsatt hög 2023, framför allt det första halvåret, och de höga råvarupriserna skapar ett förhöjt kostnadstryck för företagen.

HÖG INFLATION I EUROOMRÅDET

Det första kvartalet uppgick tillväxten i euroområdet till 0,6 procent. I april växlade tillväxten upp i tjänstesektorn när flera länder fortsatte att lätta på de pandemirelaterade restriktionerna. Efter det ryska angreppet på Ukraina har dock konsumentförtroendet befunnit sig på nivåer långt under det historiska genomsnittet (se diagram 9). Den höga inflationen har inneburit att hushållens köpkraft snabbt urholkats, vilket tynger förtroendet. För många industriföretag har komponentbristen och problemen med långa leveranstider förvärrats av kriget i Ukraina och nedstängningarna i Kina. Dessutom har de stigande försäljningspriserna i kombination med en ökad osäkerhet kring de globala tillväxtutsikterna medfört att efterfrågan på varor har dämpats något. Såväl produktionen som ordergången inom den tyska tillverkningsindustrin har minskat sedan början av året (se diagram 10).

Inflationsuppgången har blivit bredare även om bidraget från höga energipriser fortfarande ligger bakom en stor del av den totala inflationen i euroområdet (se diagram 7). I maj steg den underliggande inflationen till 3,8 procent och månadsökningen i

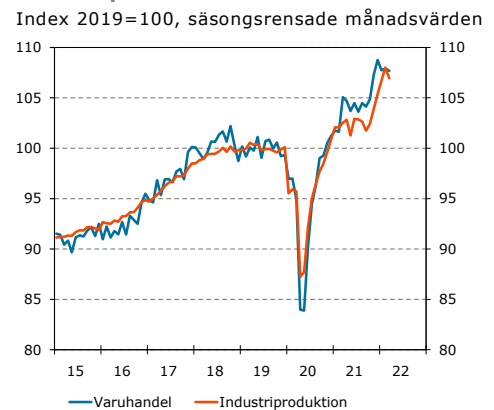
Diagram 7 Konsumentpriser i valda länder och regioner

Anm. KIX-KPI är ett aggregat som vägs samman med Riksbankens KIX-vikter och består av 32-länder som är viktiga för Sveriges utrikeshandel. För EU-länder och Norge används harmoniserad KPI (HIKP). För Storbritannien används CPIH, vilket innefattar kostnader för egna hem.

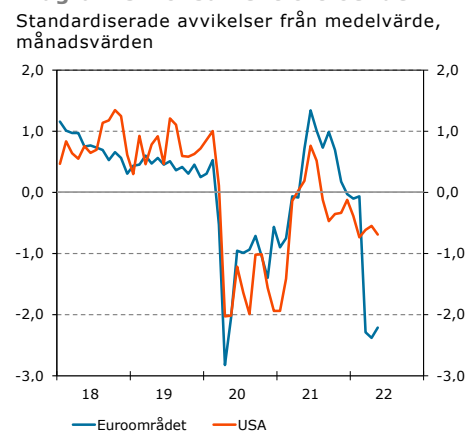
Källor: Eurostat, Bureau of Labor Statistics, OECD, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Diagram 8 Global varuhandel och industriproduktion

Källor: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis och Macrobond.

Diagram 9 Konsumentförtroende

Källor: DG Ecfm, Conference board och Macrobond.

livsmedelspriser var i april den högsta på över 20 år. Flera regeringar har infört åtgärder i form av bland annat skattesänkningar och riktade stöd till hushållen för att dämpa effekterna av de höga energipriserna. EU har sedan tidigare förbjudit import av kol från Ryssland och i slutet av maj enades länderna om sanktioner riktade mot ryska oljebranschen. Rysk naturgas omfattas än så länge inte av sanktionerna men målsättningen är att EU senast 2027 ska vara helt oberoende av rysk energi. Kombinationen av en hög andel naturgas i energimixen samt en hög andel import från Ryssland gör att riskerna kopplade till rysk gas är stora för många länder i framför allt Central- och Östeuropa. Ryssland har stoppat gasflödet till ett antal länder som har vägrat att betala i rubel. Ett totalt exportstopp av rysk naturgas riskerar att leda till omfattande produktionsbortfall i flera av industrins nyckelbranscher samt betydligt högre el- och uppvärmningskostnader för de europeiska hushållen. I prognosen antas att så inte kommer att ske men energipriserna förblir ändå höga.

Inflationen faller från 7,3 procent 2022 till 3,6 procent 2023. Den höga inflationen hämmar hushållens konsumtion de närmsta kvartalen samtidigt som köpkraften till viss del hålls uppe av en stark arbetsmarknad, ett högt sparande under pandemin och riktade stödåtgärder till hushållen. Trots en ökad brist på personal har euroområdet arbetsmarknad hittills varit mindre stram jämfört med i USA och Storbritannien. Löneökningstakten bedöms stiga något i år till följd av höjda minimilöner och fortsatt hög efterfrågan på arbetskraft.

FALLANDE BNP I USA DET FÖRSTA KVARTALET

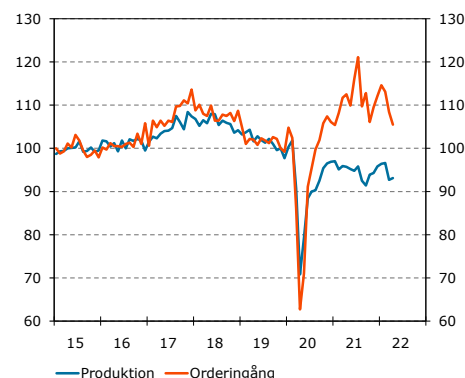
USA:s BNP föll det första kvartalet i år. Den inhemska efterfrågan växte i god takt, men samtidigt växte importen starkt. Resursutnyttjandet är dock högt sedan en tid tillbaka med en fortsatt stram arbetsmarknad. Sysselsättningen har stigit snabbt och arbetslösheten är tillbaka kring nivån som rådde före pandemin. Däremot är deltagandet i arbetskraften ca 1 procentenhet lägre än då (se diagram 11). Den strama arbetsmarknaden har bidragit till att de nominella löneökningarna är höga sedan en tid tillbaka. Inflationen är hög och allt fler undergrupper i KPI stiger snabbt. Federal Reserve fortsätter därför att i snabb takt höja räntan för att dämpa efterfrågan och inflationen.

NEDSTÄNGNINGAR GAV KRAFTIG NEDGÅNG I KINA

Den kinesiska ekonomin utvecklades svagt i april och både detaljhandeln och industriproduktionen föll (se diagram 12). Den snabba nedgången orsakades av omfattande restriktioner och nedstängningar i bland annat Shanghai och Peking till följd av en snabb spridning av omikronvarianten av coronaviruset. Industriproduktionen och transporten av varor stördes och förvärrade problemen med de globala leverantörskedjorna. Inköpschefsindex föll och var tydligt under 50 i april. I maj steg indexet upp mot 50 vilket indikerar att störningarna från nedstängningarna

Diagram 10 Produktion och ordergång i Tysklands tillverkningsindustri

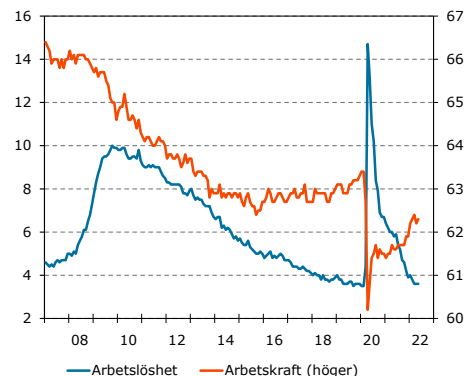
Index 2015=100, säsongrensade månadsvärden

Källor: German Federal Statistical Office och Macrobond.

Diagram 11 Arbetsmarknad i USA

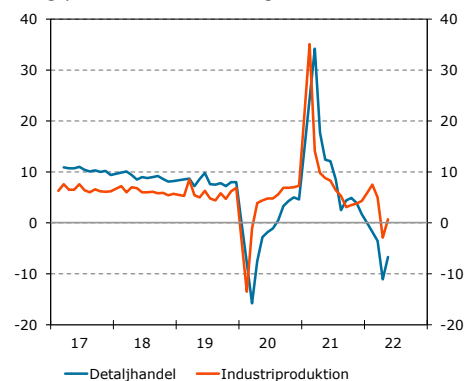
Procent av befolkningen 16 år och äldre respektive procent av arbetskraften 16 år och äldre, säsongrensade månadsvärden

Källa: U.S Bureau of Labor Statistics.

Diagram 12 Detaljhandel och industriproduktion i Kina

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: National Bureau of Statistics of China och Macrobond.

och restriktionerna har mildrats. Det bidrar till att produktionen återhämtar sig gradvis inom både industrin och tjänstesektorn, vilket stigande industriproduktion i maj indikerar (se diagram 12). Stora finanspolitiska stimulanspaket bidrar också till återhämtning i ekonomin.

Tabell 1 BNP och KPI i världen

Procentuell förändring

	Utfall		Prognos		Scenario	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Svensk exportmarknad ¹	8,9	5,2	3,6	3,7	3,3	3,2
BNP²						
Världen	6,1	3,0	2,8	3,1	3,1	3,0
KIX-vägd ³	5,3	2,9	2,1	2,4	2,2	2,0
Euroområdet	5,3	2,8	1,9	2,0	1,7	1,5
USA	5,7	2,5	1,5	1,7	1,8	1,8
Kina	8,5	4,3	5,2	5,2	5,1	5,0
Sverige	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1
KPI⁴						
KIX-vägd ³	3,1	7,5	4,1	2,4	2,3	2,3
Euroområdet	2,6	7,3	3,6	2,0	2,0	2,0
USA	4,7	7,7	3,6	2,3	2,3	2,3
Kina	1,0	2,0	2,6	3,0	3,0	3,0
Sverige	2,4	6,7	3,2	1,2	1,7	2,0

¹ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport. ² BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners. ⁴ Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat. Sveriges siffra avser KPIF.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

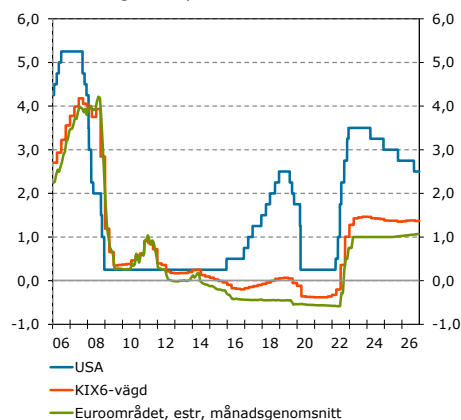
UNGEFÄR NORMAL BNP-TILLVÄXT BLAND VÅRA VIKTIGASTE HANDELSPARTNERS 2024–2026¹

BNP-tillväxten för Sveriges viktigaste handelspartners (KIX-vägd BNP) dämpas 2023 för att de närmaste åren därefter fortsätta i en historiskt sett ungefär normal takt om strax över 2 procent (se tabell 1). Detta förlopp gäller även tillväxten i importefterfrågan, och därmed den svenska exportmarknaden (se tabell 1). I USA ligger styrräntan över den långsiktiga jämviktsräntan 2023, vilket bidrar till att inflationen faller tillbaka mot inflationsmålet 2024 och Federal Reserve sänker därför styrräntan gradvis 2024–2026. Andra centralbanker, exempelvis ECB, låter däremot styrräntorna vara nära på oförändrade 2024–2026 (se diagram 13). Covid-19-pandemin antas inte nämnvärt påverka den globala ekonomin 2024–2026. Sanktionerna mot Ryssland antas

¹ KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners.

Diagram 13 Styrräntor

Procent, dags- respektive månadsvärden

Anm. Styrräntan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves toleransintervall.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

ligga kvar, men krigets negativa effekter på den globala ekonomin bedöms bli mindre omfattande. Dock kommer stora investeringar att krävas i form av ny energikapacitet, främst i Europa, när rysk energi ska fasas ut.

FLASKHALSAR OCH PRISÖKNINGAR TYNGER SVENSK BNP

Revideringar i samband med publiceringen av nationalräkenskaper för det första kvartalet i år visar en lite annan bild av svensk ekonomi under pandemin. BNP föll inte lika mycket det första halvåret 2020 och steg sedan snabbare än enligt tidigare publicerad statistik. Säsongsrensad BNP-nivå det fjärde kvartalet 2021 var därmed ca 1,5 procent högre än vid publiceringen av nationalräkenskaper i februari i år. Bland de delar av ekonomin som utvecklats starkare än vad som tidigare rapporterats märks framför allt hushållens konsumtion.

BNP föll med 0,8 procent det första kvartalet i år. Exporten ökade i en normal takt och företagen fyllde på sina lagerhyllor. Såväl hushållens som den offentliga sektorns konsumtion och de fasta bruttoinvesteringarna föll dock. Total efterfrågan steg något, men en ovanligt stor del tillgodosågs av import.

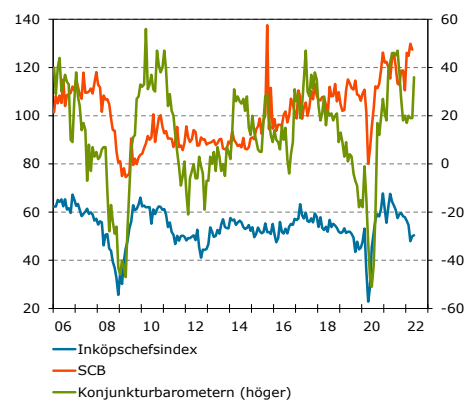
Konjunkturutsikterna är ovanligt splittrade. Den höga inflationen gröper ur hushållens köpkraft, samtidigt som många företag möter en stark efterfrågan och har välfyllda orderböcker. Tudenningen syns i Konjunkturbarometern där hushållens konfiansindikator ligger på en rekordlåg nivå samtidigt som olika index för företagen fortfarande befinner sig på höga nivåer, även om de kommit ner något de senaste månaderna. Flaskhalsproblem begränsar för närvarande produktionen och en avgörande fråga är när dessa lättar (se fördjupningen ”Konsekvenser av brist på insatsvaror”). Om problemen med flaskhalsar blir mindre än vad som antas i prognosen skulle det bidra till ett lägre pristryck, lägre räntor och högre reallöner, medan större problem än förväntat skulle medföra det omvända och till och med kunna generera en rejäl lågkonjunktur.

Trots komponentbrist och logistikproblem har exporten utvecklats jämförelsevis starkt de senaste kvartalen. Enligt både SCB och Konjunkturbarometern är exportorderingen fortfarande stor, medan inköpschefsindex målar en dystrare bild (se diagram 14). I Konjunkturbarometern svarar företagen att de är mycket nöjda med exportorderstockens storlek och den samlade bilden är att efterfrågan på kort sikt är god (se diagram 15). Nästa år växer den svenska exportmarknaden med 3,6 procent, vilket är något mindre än genomsnittet för de senaste tio åren.

I år är det i första hand tjänsteexporten som utvecklas starkt. Till stor del beror det på att det fortfarande finns återhämtningsutrymme efter pandemin. Det gäller bland annat utländska besökarens konsumtion i Sverige. Nästa år lättar flaskhalsproblemen något och varuexporten tar fart. Ökade försvarssatsningar och infrastrukturinvesteringar för att minska beroendet av rysk energi i Europa gynnar många svenska exportföretag.

Diagram 14 Exportordergång i tillverkningsindustrin

Diffusionsindex, netttotal respektive index 2005=100, fasta priser, säsongsrensade månadsvärden

Källor: Swedbank/SILF, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 15 Industrins omdöme om exportorderstocken

Standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell 2 Försörjningsbalans för Sverige

Procentuell förändring, fasta priser

	Utfall		Prognos		Scenario	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hushållens konsumtionsutgifter	6,2	2,6	0,1	1,9	2,4	2,3
Offentliga konsumtionsutgifter	2,9	0,8	1,6	1,2	1,5	1,6
Fasta bruttoinvesteringar	6,2	0,4	0,9	2,1	2,4	2,8
Slutlig inhemsk efterfrågan	5,3	1,5	0,7	1,8	2,1	2,2
Lagerinvesteringar ¹	0,4	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0
Total inhemsk efterfrågan	5,7	1,8	0,5	1,7	2,1	2,2
Export	7,9	4,1	3,6	4,1	2,9	3,4
Total efterfrågan	6,4	2,6	1,5	2,5	2,4	2,6
Import	9,6	4,1	2,4	3,6	2,8	3,3
Nettoexport ¹	-0,3	0,2	0,7	0,4	0,2	0,2
BNP	5,1	1,9	1,2	2,0	2,2	2,3
BNP, kalenderkorrigerad	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1
BNP per invånare	4,5	1,3	0,6	1,5	1,7	1,8
Bytesbalans ²	5,3	4,6	4,9	4,9	4,6	4,3

¹ Procent av BNP föregående år. ² Procent av BNP, löpande priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

FALLANDE BOSTADSVINVESTERINGAR

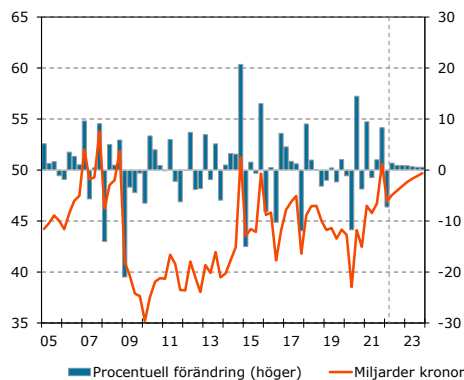
Enligt nationalräkenskaperna sjönk investeringarna i industrin med mer än 7 procent det första kvartalet i år. Höga insatsvarukostnader och en allmän osäkerhet om framtiden håller tillbaka investeringarna även framöver, men investeringsbehovet är stort. Ett högt kapacitetsutnyttjande tillsammans med anpassningar hos företagen med anledning av den förda klimatpolitiken samt ökade försvarssatsningar håller uppe investeringstakten inom industrin (se diagram 16). Investeringarna inom tjänstebanserna exklusive bostäder har stigit snabbt, framför allt inom IKT-branschen, och nivån är hög. Tillväxten blir därför måttlig i år och nästa år.

De offentliga investeringarna utvecklades svagt förra året (se diagram 17). Till detta bidrog framför allt investeringarna i infrastruktur. Framöver väntas investeringarna öka igen. Inom kommunsektorn finns ett visst uppdämt investeringsbehov efter pandemin, även om prisökningarna på olika insatsvaror har en återhållande effekt. Investeringstillväxten inom staten drivs av olika infrastrukturprojekt men också av tidigare och nya beslut om att stärka försvaret.

Bostadsinvesteringarna har varit på en historiskt hög nivå under pandemin men kommer utvecklas svagt framöver. Höga priser på råvaror och material i kombination med stigande marknadsräntor och fallande bostadspriser försämrar lönsamheten för nybyggnation. Dessutom påbörjades ett stort antal lägenheter

Diagram 16 Industrins investeringar

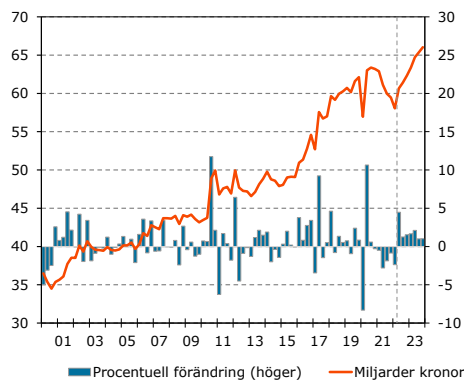
Miljarder kronor, fasta priser respektive procent, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 17 Offentliga investeringar

Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

i fjol (se diagram 18), vilket håller uppe nybyggnadsinvesteringarna i år. Sammantaget innebär detta att antalet påbörjade lägenheter faller tillbaka i år och nästa år. Det bidrar till att de totala bostadsinvesteringarna minskar med drygt 8,5 procent 2023.

HÖGA PRISÖKNINGAR PÅVERKAR DEN OFFENTLIGA KONSUMTIONEN

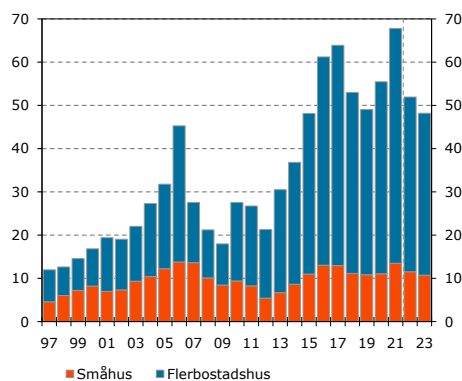
Den offentliga konsumtionen ökade mycket snabbt i fasta priser förra året (se diagram 19). I synnerhet gällde detta regionerna där antalet vårdkontakter återgick till mer normala nivåer. Samtidigt vaccinerades stora delar av befolkningen mot covid-19. Höga nivåer i fjol medför att regionernas konsumtion ökar betydligt långsammare i år. I kommunerna finns ett demografiskt betingat behov av mer äldreomsorg samt grund- och gymnasieskola. Utöver demografiska förändringar medför flyktingströmmen från Ukraina att ytterligare ca 7 000 platser inom grund- och gymnasieskolan behövs. Huvuddelen av de ca 50 000 flyktingar som Konjunkturinstitutet antar kommer till Sverige ser ut att ordna med eget boende, vilket innebär att statens kostnader för anläggningsboenden inte blir så stora. Utvecklingen av den offentliga konsumtionen dämpas sammantaget i år. En viktig faktor är låg volymtillväxt för flera insatsvaror till följd av höga prisökningar. Hög sjukfrånvaro under årets inledning dämpar också genom en svag utveckling av antalet arbetade timmar.

Nästa år ökar den offentliga konsumtionen snabbare. Ett ökat antal äldre över 80 år samt fler elever i skolan bidrar till ökad konsumtion och sysselsättning inom kommuner och regioner. Inom staten bidrar de politiska överenskommelser som finns kring utbyggnaden av försvaret till att konsumtionen ökar något mer än det demografiskt betingade behovet. Det dröjer dock till 2028 innan försvarsutgifterna uppgår till 2 procent av BNP, vilket ligger i linje med Försvarsmaktens bedömning.

DET OFFENTLIGFINANSIELLA SPARANDET FÖRSTÄRKES I ÅR

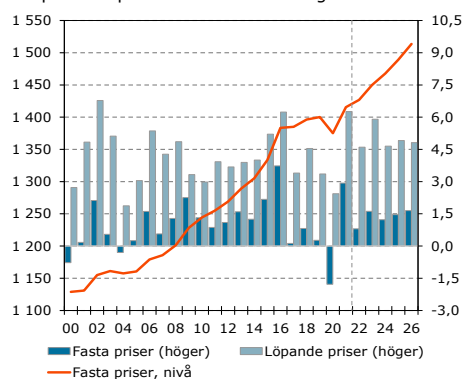
De offentliga finanserna förstärktes en hel del i fjol efter den kraftiga försvagningen 2020. Att det finansiella sparandet steg berodde dels på den starka ekonomiska utvecklingen med högre skatteinkomster som följd, dels på att de finanspolitiska åtgärderna för att stötta företag och hushåll inte var lika omfattande som under 2020. Det finansiella sparandet var ändå något negativt 2021 (se tabell 3 och diagram 20).

Diagram 18 Påbörjade lägenheter
Tusental

Anm. Bostäder i såväl flerbostadshus som småhus definieras som lägenheter.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

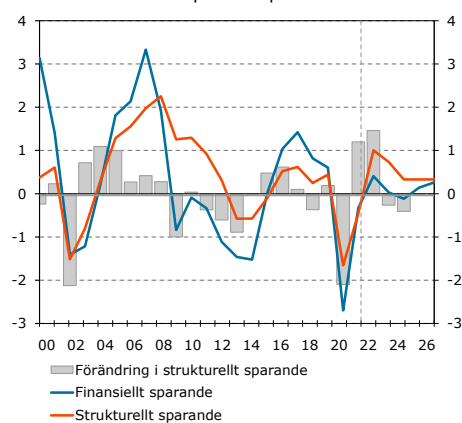
Diagram 19 Offentlig konsumtion
Miljarder kronor, fasta och löpande priser respektive procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 20 Finansiellt och strukturellt sparande i offentlig sektor

Procent av BNP respektive potentiell BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 3 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster¹	2 631	2 773	2 871	2 977	3 104	3 244
Procent av BNP	48,2	47,6	47,4	47,4	47,4	47,5
Utgifter²	2 649	2 750	2 864	2 996	3 123	3 254
Procent av BNP	48,5	47,2	47,3	47,7	47,7	47,6
Överföring till hushållen³	0	0	5	-12	-28	-28
Finansiellt sparande	-18	24	2	-7	9	18
Procent av BNP	-0,3	0,4	0,0	-0,1	0,1	0,3
Strukturellt sparande	-25	59	45	21	22	23
Procent av potentiell BNP	-0,5	1,0	0,7	0,3	0,3	0,3
Maastrichtskuld	1 974	1 846	1 805	1 867	1 926	1 989
Procent av BNP	36,2	31,7	29,8	29,7	29,4	29,1

¹ Exklusive EU-skatter. Prognoserna för skatter och avgifter baseras på 2022 års regelverk. ² Prognoserna för transfereringar baseras på 2022 års regelverk. ³ Avser det belopp som, utöver antagna resurstillskott med anledning av den demografiskt betingade efterfrågan på offentliga utgifter, behöver överföras till hushållen för att uppnå Konjunkturinstitutets bana för det strukturella sparandet. Ett positivt tal innebär ett utrymme att föra över medel från offentlig sektor till hushållen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

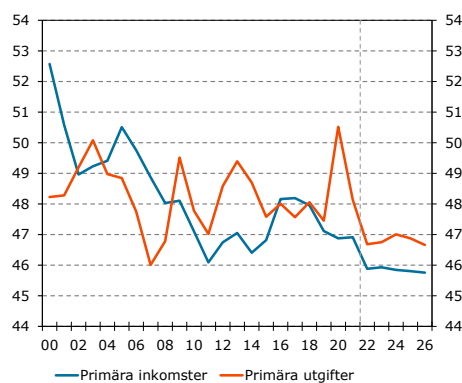
Det finansiella sparandet fortsätter att förstärkas i år. De primära utgifterna minskar som andel av BNP (se diagram 21). Det beror bland annat på att den offentliga konsumtionen minskar som andel av BNP. Samtidigt sjunker statens transfereringar till företag till mer normala nivåer. Transfereringarna till hushåll ökar dock påtagligt till följd av olika tillfälliga stöd till hushåll för att kompensera för höga priser på energi och drivmedel, samt utökade stöd till pensionärer med låga inkomster.

Även de primära inkomsterna sjunker som andel av BNP i år (se diagram 21), men mindre än utgifterna. Till detta bidrar sänkt skatt för hushållen, sänkt energiskatt och skattereduktion för investeringar. Dessutom medför sammansättningen av BNP att skattekvoten faller. Stora utdelningar från statliga bolag i år höjer det finansiella sparandet genom att kapitalnettot tillfälligt ökar.

Även det strukturella sparandet förstärks i år. Förstärkningen är större jämfört med det finansiella sparandet (se diagram 22 och diagram 20). Det beror på att de automatiska stabilisatorerna, som visar hur de offentliga finanserna stabiliserar konjunkturen i frånvaro av finanspolitiska beslut, i samband med konjunkturedgången bidrar till att försvaga det finansiella sparandet, främst via skattebasernas sammansättning. I år är det strukturella sparandet klart högre än 0,3 procent av potentiell BNP, det vill säga den nivå som indikerar att överskottet är i linje med överskottsmålet. Det strukturella sparandet sjunker 2023 och 2024 och ligger därefter på 0,3 procent av potentiell BNP (se ”Statens budgetutrymme under mandatperioden”).

Diagram 21 Primära inkomster och utgifter

Procent av BNP

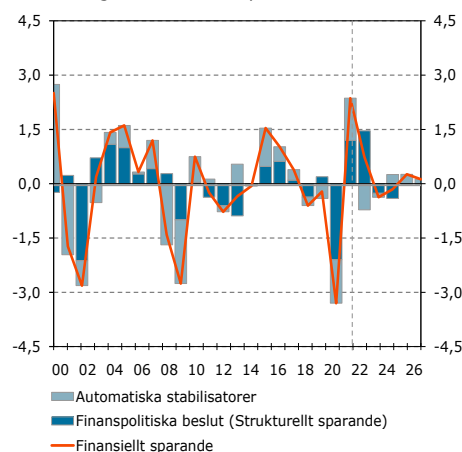

Anm. Primära utgifter är offentliga utgifter exklusive kapitalutgifter. På motsvarande sätt är primära inkomster offentliga inkomster exklusive kapitalinkomster.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 22 Orsaker till förändring av det finansiella sparandet i offentlig sektor

Procent av BNP respektive potentiell BNP, förändring mellan åren i procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld, Maastrichtskulden, minskar både i år och nästa år och blir då ca 30 procent av BNP (se diagram 23). Det är i nivå med den nedre intervallgränsen för skuldankaret. För 2023 överstiger statens takbegränsade utgifter utgiftstaket. Budgeteringsmarginalen är då –3 procent av de takbegränsade utgifterna.² I prognosen har det beräkningstekniskt antagits att utgifterna inte anpassas till att rymmas inom nu beslutade utgiftstak.

Statens budgetutrymme under mandatperioden

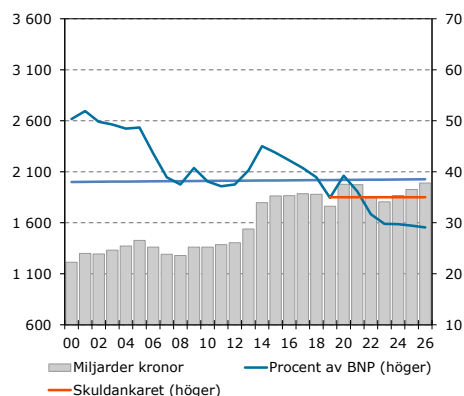
Budgetutrymmet i staten visar hur stort utrymme det finns för ofinansierade finanspolitiska åtgärder i statens budget om den offentliga sektorn samtidigt ska nå ett strukturellt sparande i linje med överskottsmålet. Utgångspunkten för beräkningen av statens budgetutrymme är beslutade regler och lagar för senaste budgetåret. Det senaste budgetåret är nu 2022. I beräkningen beaktas även att vissa regler och lagar är temporära och därmed ska fasas in eller ut de närmaste åren. Detta kan till exempel vara en temporär höjning av ett stöd till företag eller hushåll eller en temporär sänkning av en skatt.

Budgetutrymmet i staten uppstår bland annat genom att statsbidragen till kommunsektorn är nominellt oförändrade i avsaknad av nya finanspolitiska beslut. Det behövs därmed ett nytt beslut i riksdagen om till exempel statsbidragen ska följa med prisutvecklingen i ekonomin. Dessutom ökar normalt inte ersättningarna i flertalet transfereringssystem i samma takt som de offentliga inkomsterna.

För perioden 2023–2026 beräknar Konjunkturinstitutet att statens budgetutrymme sammantaget är 119 miljarder kronor, eller i genomsnitt ca 30 miljarder kronor per år. För att bibehålla personaltätheten i välfärdstjänsterna under perioden behövs finanspolitiska beslut om resurstillskott på 147 miljarder kronor. I kalkylen ingår att kostnaderna för insatsvaror ökar i takt med lönekostnaderna, vilket vanligen innebär att det sker en viss standardförbättring i insatsförbrukningen. De höga prisökningarna på insatsvaror under 2022 och 2023 håller till viss del tillbaka standardökningen i offentliga verksamheter åren 2023–2026, som sammantaget uppgår till 27 miljarder kronor. Givet antagandet att det demografiskt betingade behovet av välfärdstjänster får genomslag i de offentliga budgetarna finns ett finansieringsbehov motsvarande 28 miljarder kronor totalt under perioden.

Diagram 23 Maastrichtskuld

Miljarder kronor respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

² Enligt riktlinjerna ska budgeteringsmarginalen vara minst 1,5 procent för nästkommande år. Det beräknade överskridandet av utgiftstaket beror bland annat på att prognosen baserar sig på antagandet att tillkommande beslut om statliga utgifter om ca 18 miljarder kronor, eller 1 procent av takbegränsade utgifter, kommer att fattas för 2023. Utan dessa utgifter skulle utgiftstaket fortfarande överskridas, dock i lägre utsträckning.

HUSHÅLLEN PRESSAS AV HÖGA PRISER

Hushållens konsumtion föll med 0,4 procent det första kvartalet i år. Det är den svagaste kvartalsciffran sedan återhämtningen efter det stora raset våren 2020 (se diagram 24). Det enskilt största negativa bidraget kom från energikonsumtionen, men nedgången var bred. Revideringar i samband med publiceringen av nationalräkenskaperna för det första kvartalet visar dock att hushållens konsumtion av framför allt vissa tjänster och sällanköpsvaror återhämtade sig snabbare efter nedgången 2020 än vad som tidigare framkommit. Trots nedgången det första kvartalet i år hamnade nivån på hushållens konsumtion klart högre än prognosen i Konjunkturläget mars 2022 för samma kvartal. Det innebär att det uppdämda konsumtionsbehovet efter pandemin är mindre än vad som tidigare antagits.

Hushållens konsumtion fortsätter att utvecklas svagt framöver. Den höga inflationen innebär dock att hushållens utgifter hålls uppe och i nominella termer blir konsumtionstillväxten relativt hög. Den höga inflationen gröper ur hushållens reala inkomster och därmed deras köpkraft och bland annat vissa ekonomiskt svaga hushåll drabbas jämförelsevis hårt i år eftersom kompensation för högre inflation dröjer till 2023 (se rutan ”Prisbasbeloppets påverkan på socialförsäkringarna”).

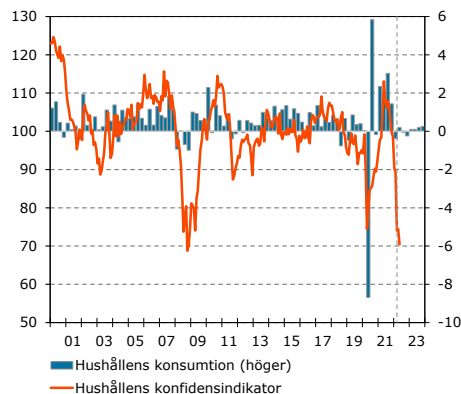
Prisbasbeloppets påverkan på socialförsäkringarna

Det finns ett antal ersättningar i socialförsäkringen, som till exempel föräldrapenning, sjukpenning och garantipension, där ersättningen indexeras för att följa prisutvecklingen i samhället. Indexeringen görs med prisbasbeloppet som beräknas av SCB utifrån KPI för juni månad och fastställs sedan av regeringen under hösten i samband med budgetpropositionen, samt börjar gälla från årsskiftet. Det innebär att individer som uppbär dessa ersättningar kompenseras för prisutvecklingen, med viss tidsfördröjning. Vilka individer som påverkas av ett höjt prisbasbelopp skiljer sig dock mellan olika socialförsäkringar. Inom garantipensionen påverkas alla individer som uppbär garantipension³. Men i ersättningsystem där endast tak och golv i försäkringen indexeras med prisbasbeloppet är det endast de individerna som antingen erhåller lägsta möjliga ersättning eller har en inkomst som ligger ovan taket som påverkas. Individer mellan tak och golv påverkas inte, utöver effekten av individuella löneökningar.

Konjunkturinstitutets prognos är att prisbasbeloppet för 2023 fastställs till 52 200, vilket är en höjning med 8 procent jämfört med nivån 2022. Detta skulle innebära

Diagram 24 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

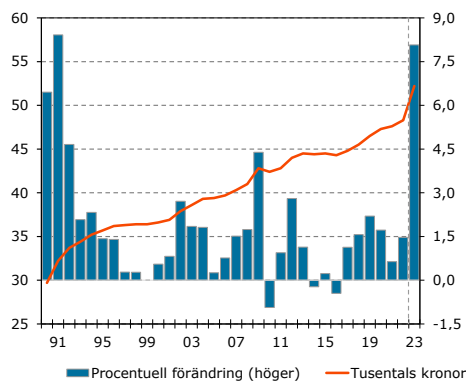
Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 25 Prisbasbelopp

Tusentals kronor respektive procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³ Pensionsmyndigheten beräknar att cirka 673 000 ålderspensionärer erhåller garantipension under 2022. I december 2021 var det totala antalet ålderspensionärer omkring 2,3 miljoner.

den största höjningen mellan två år sedan 1991 (se diagram 25).

Förutom att gröpa ur hushållens köpkraft har den höga inflationen hastigt ändrat utsikterna för penningpolitiken. Högre bolåneräntor är att vänta, vilket minskar konsumtionsutrymmet för många hushåll. Hushållens trängda läge syns i hushållsbarometern som befinner sig långt under normala nivåer (se diagram 24 och rutan ”Hushållen ser dystert på framtiden trots en ljus syn på risken för arbetslöshet”).

Den höga inflationen pressar ner hushållens reala disponibelinkomster som stagnerar både i år och nästa år (se diagram 26).⁴ Räntehöjningarna, den svaga utvecklingen av de reala disponibelinkomsterna och ett svagt konsumentförtroende väntas även innebära att bostadspriserna faller något efter att ha stigit snabbt de senaste åren.

Hushållen har byggt upp ett stort sparande de senaste åren och en del av det sparandet tas nu i anspråk för att hålla uppe konsumtionen. Trots det ligger konsumtionen i det närmaste still under loppet av 2022, för att sedan öka i en beskedlig takt nästa år.

Hushållen ser dystert på framtiden trots låg oro för arbetslöshet

Hushållens konfidensindikator har fallit stadigt det senaste året och i maj 2022 var den strax över 70, en nivå som är jämförbar med de svagaste månaderna under finanskrisen.

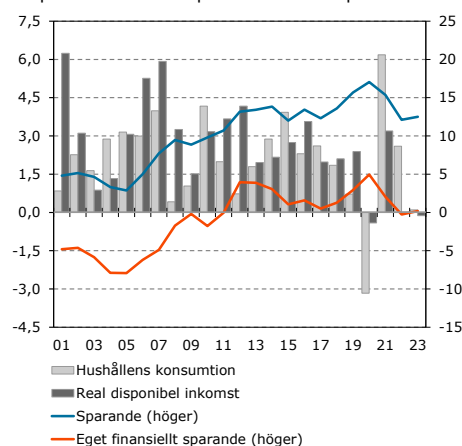
Hushållens förväntningar på den egna ekonomin har inte varit så här låga sedan 1996 då konfidensindikatorn började publiceras (se diagram 27). Även under finanskrisen försämrades hushållens förväntningar på den egna ekonomin väsentligt men då var även synen på arbetslösheten betydligt sämre än nu (se diagram 28). Inflationen, som i maj var den högsta på drygt 30 år, påverkar hushållens reala inkomster negativt, vilket sannolikt är den främsta orsaken till den negativa synen på den egna ekonomin.

Vid en uppdelning efter inkomst har bedömningen av den egna ekonomin fallit mest för hushållen med de 25 procent högsta inkomsterna (det vill säga den fjärde inkomstkvartilen), tätt följda av hushållen i den tredje kvartilen (se diagram 29).⁵ Dessa hushåll rapporterar även i större utsträckning än låginkomsttagare att den egna ekonomin har försämrats de senaste tolv månaderna. Fallande

⁴ Sparande definieras som hushållens totala sparande inkl. sparande i premie- och tjänstepension. Eget finansiellt sparande definieras som hushållens sparande exkl. realt sparande och sparande i premie- och tjänstepension. Båda måtten sätts i relation till hushållens disponibla inkomst plus sparande i premie- och tjänstepension.

⁵ Serierna i diagrammen är säsongrensade, utjämnade och standardiserade. Standardiseringen innebär att grupperna lättare kan jämföras med varandra i och med att effekterna av skillnader i medelvärde och standardavvikelsen tas bort. Bilden är dock lite annorlunda när man betraktar de icke standardiserade serierna, där inkomsterna är positivt korrelerade med förväntningarna på den egna ekonomin.

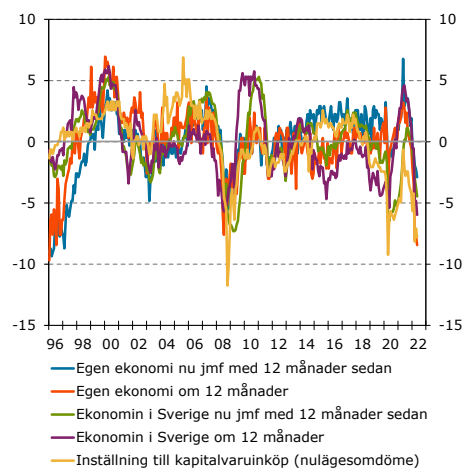
Diagram 26 Hushållens konsumtion, real disponibel inkomst och sparande
Procentuell förändring respektive procent av disponibel inkomst plus kollektivt sparande

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 27 Hushållens konfidensindikator

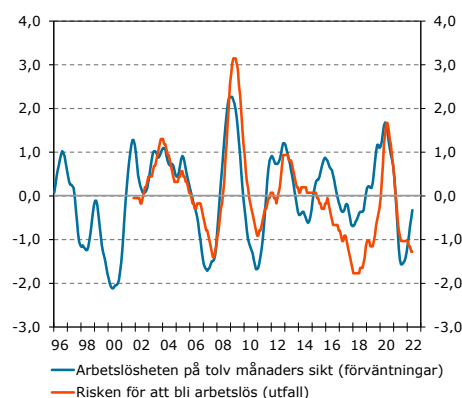
Frågors bidrag till konfidensindikator, månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 28 Hushållens syn på arbetslöshet

Månadsvärden

Anm. Serierna är säsongrensade, utjämnade och standardiserade

Källa: Konjunkturinstitutet.

tillgångspriser kan möjligtvis också vara en förklaring till den markanta nedgången bland hushåll med högre inkomst då hushållens innehav av finansiella tillgångar och disponibelinkomsterna tenderar att ha ett positivt samband. Hushåll som får delar av sin inkomst från transfereringar får dessutom kompensation för inflationen i högre grad än hushåll högre upp i inkomstfördelningen som kan förvänta sig en kraftigt fallande reallön framöver.

Vid en uppdelning efter bostadstyp har småhusägares bedömning om den egna ekonomins utveckling fallit mest, närmast följda av hushåll som äger en bostadsrätt. Småhusägarnas försämrade förväntningar inleddes redan hösten 2021 och har den senaste tiden fallit ytterligare. De senaste månaderna har just småhusägarnas förväntningar fallit mer än för hushåll i övriga boendeformer (se diagram 30). Detta kan möjligtvis förklaras av högre energikostnader som har drabbat många småhusägare sedan i vintras och av förväntningar om stigande räntor. Skuldkvoten, det vill säga hushållens skuld relativt till dess inkomst, är högre för småhusägare jämfört med hushåll som bor i bostadsrätt, speciellt i storstäder.⁶ Detta innebär att småhusägare i genomsnitt är mer räntekänsliga.

Hög inflation, fallande realinkomster och ökade räntor minskar hushållens konsumtionsutrymme. Dessutom påverkas hushållen negativt av fallande börskurser samt fallande bostadspåverkan. Hushåll med högre inkomster har en lägre marginell benägenhet att ändra konsumtionen när inkomsten ändras. Därför minskar inte deras konsumtion till följd av minskade inkomster i samma utsträckning som konsumtionen hos hushåll med lägre inkomster. Det innebär att utvecklingen av hushållens konsumtion inte blir fullt så svag som om det svaga stämmningsläget i första hand hade drivits av hushåll med lägre inkomster.

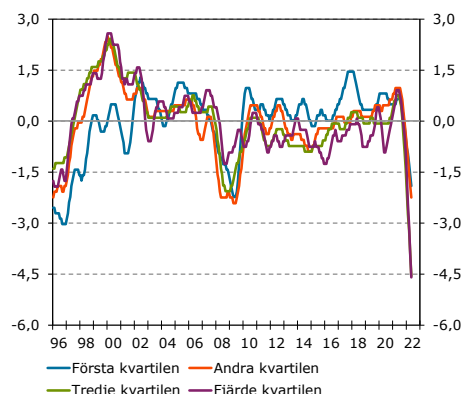
SVAG UTVECKLING FÖR PRODUKTIONEN I NÄRINGSLIVET PÅ GRUND AV FORTSATT BRISTPROBLEM

Efterfrågeläget i näringslivet är generellt starkt, men utbudsproblemen fortsätter att hämma produktionen i många branscher. Produktionen har därför inte nått upp till de nivåer som den starka efterfrågan motiverar. Kriget i Ukraina och omfattande nedstängningar av ekonomisk aktivitet i Kina till följd av nolltoleranspolitiken mot covid-19 har förvärrat problemen under våren. Företagen har också problem med produktionskapaciteten och att hitta rätt personal. Utbudsstörningar kommer att påverka

⁶ Se van Santen, P. och Ölcer, D. "Hushållens skuldsättning: ett regionalt perspektiv", Ekonomisk kommentar 2017:3, Sveriges riksbank. Som påpekas i studien är skuldkvoten för småhusägare respektive bostadsrättsägare inte direkt jämförbara eftersom den senare inte inkluderar skulden genom bostadsrättsföreningen.

Diagram 29 Hushållens egen ekonomi om 12 månader

Uppdelning efter hushållens inkomst, månadsvärden

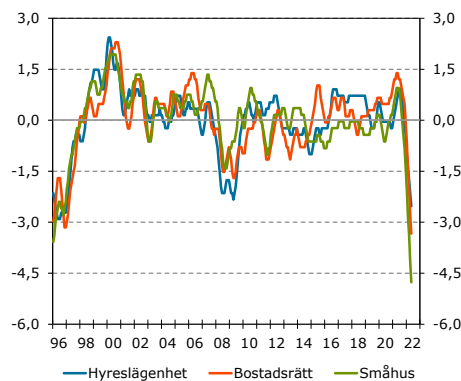

Anm. Serierna är säsongrensade, utjämnade och standardiserade

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 30 Hushållens egen ekonomi om 12 månader

Uppdelning efter boendeform, månadsvärden

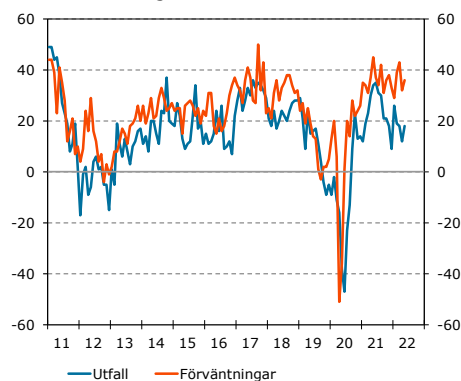

Anm. Serierna är säsongrensade, utjämnade och standardiserade

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 31 Produktionsvolym i tillverkningsindustrin

Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

produktionen under hela 2022 för att därefter gradvis avta under 2023.⁷

Produktionen i industrin föll med 2,8 procent det första kvartalet i år. Läget är ansträngt för många företag med bristande tillgång på viktiga insatsvaror och stigande priser för de komponenter man kan få tag på. Enligt Konjunkturbarometern är produktionsplanerna i industrin högt över sitt historiska medelvärde, men företagen har svårt att omsätta de starka planerna till verklighet (se diagram 31 och rutan ”Hög importandel i fordonsindustrin”). Företagen återhämtar en del av tappet från det första kvartalet redan det andra kvartalet, men trots det minskar den totala industriproduktionen i år.

Återhämtningen av produktionen i de kontaktnära tjänstebranscherna ligger fortfarande efter resten av näringslivet. Stark konsumtion av kontaktnära tjänster, såsom hotell, restaurang, transporttjänster och olika kulturevenemang under sommarmånaderna i år bidrar till en tillfälligt kraftig produktionsökning i dessa branscher (se diagram 32). Därefter följer en period av minskad produktion när hushållen anpassar sin konsumtion efter deras minskade köpkraft.

Tabell 4 Produktion

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Utfall			Prognos			Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2024	2025	2026
Näringsliv	5,7	2,2	1,3	2,4	2,8	2,5			
Varubranscher	5,3	0,0	1,5			
varav industri	8,4	-0,4	2,4			
byggverksamhet	0,9	1,3	-0,7			
Tjänstebranscher	5,9	3,4	1,3			
Offentliga myndigheter	2,0	1,6	2,0	1,0	0,9	0,9			
Hela ekonomin¹									
BNP till baspris	4,9	2,1	1,5	2,1	2,4	2,1			
BNP till marknadspris	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1			

¹ Inklusivt hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

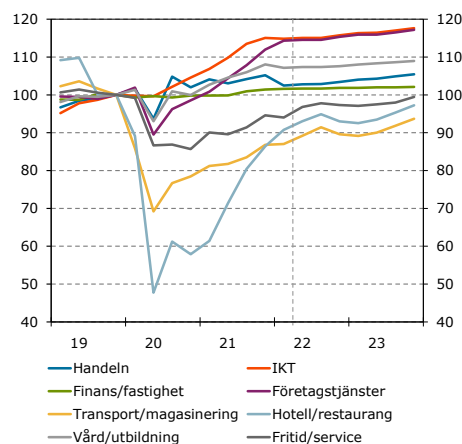
Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Byggföretagen har under våren börjat se mer negativt på framtiden för byggandet (se diagram 33). Bostadsbyggandet minskar under prognosperioden, vilket påverkar byggbranschen negativt. Det vägs till viss del upp av en stark utveckling för de offentliga investeringarna och stora investeringsbehov i näringslivet. Den sammantagna bedömningen är att byggproduktionen minskar under loppet av 2022 och första halvåret 2023.

Diagram 32 Produktion i tjänstebranscherna

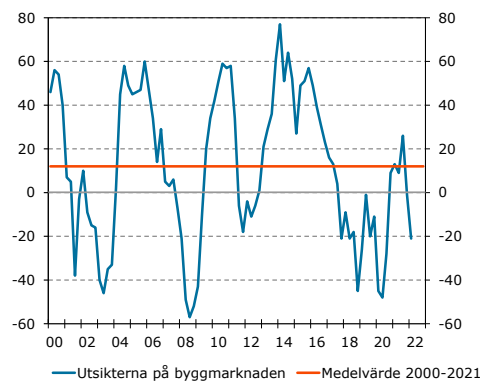
Index 2019 kvartal 4=100, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 33 Utsikterna på byggmarknaden på ett års sikt

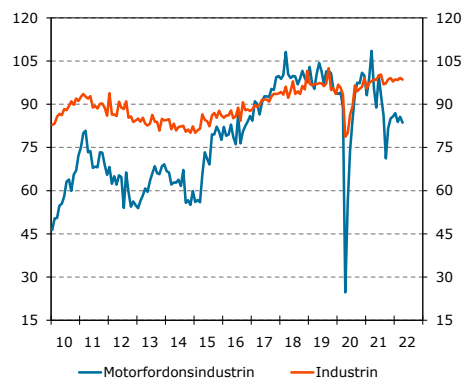
Nettotal, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 34 Produktionsvärdeindex

Index juni 2021=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: SCB.

⁷ För mer information om bristen på insatsvaror se fördjupningen ”Konsekvenser av brist på insatsvaror”.

Hög importandel i fordonsindustrin

Motorfordonsindustrin har varit särskilt svårt drabbad av utbudsproblemen och produktionen har inte kunnat möta den starka efterfrågan. Det är en av de branscherna inom tillverkningsindustrin med störst andel importerade insatsvaror. År 2019, som är det senaste året den här typen av data finns tillgänglig, utgjorde importen 49 procent av den totala förbrukningen. För industrin⁸ som helhet är motsvarande andel 40 procent. Enligt OECD-data kommer 85 procent av importen från Europa. Endast 3 procent kommer från Kina. Detta avser dock direkt import och tar inte i beaktning tidigare steg i leverantörskedjan.

Motorfordonsindustrins höga importandel utgör en risk vid stora störningar av globala värdekedjor. Kort efter att leveranstiderna började öka enligt inköpschefsindex kom de första tecknen på minskad produktionstakt bland biltillverkare. Det följdes av produktionstopp under andra halvåret 2021 och produktionen sjönk betydligt mer än för industrin som helhet (se diagram 34), trots fortsatt starka orderstocksomdömen enligt Konjunkturbarometern.

STARK SYSSELSÄTTNINGSTILLVÄXT I ÅR

Sysselsättningen växte starkt första kvartalet 2022 och steg med 1 procent i säsongsrensad kvartalstakt. Anställningsplanerna i näringslivet var fortsatt starka det första kvartalet och ligger på historiskt höga nivåer inom alla delar av näringslivet, med undantag för byggbranschen (se diagram 35). För sektorn privata tjänstenäringar, där anställningsplanerna steg ytterligare det första kvartalet, är optimismen hos företagen störst inom företagstjänster samt hotell och restaurang.

Även bristen på arbetskraft är stor. Störst brist rapporterar hotell- och restaurangbranschen om.⁹ Sett till större branschegregat ligger dock industrin högst (se diagram 36). Bristen i näringslivet totalt sett är dock, till skillnad från anställningsplanerna, inte tydligt högre än de nivåer som rådde under högkonjunkturen 2018 (se diagram 37). Samtidigt är vakansgraderna för näringslivet enligt SCB:s Konjunkturstatistik över vakanser på en högre nivå nu än under 2018.

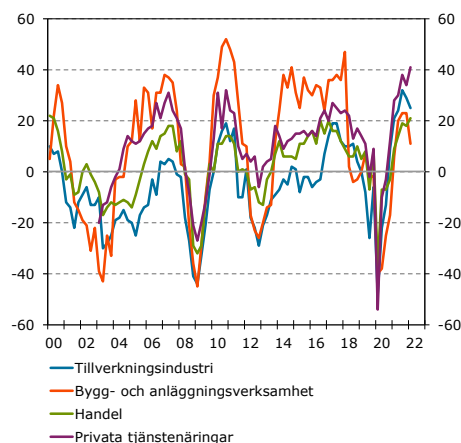
År 2022 väntas sysselsättningen öka med 2,4 procent och sysselsättningsgraden fortsätter att stiga (se tabell 5 och diagram 38). Det innebär att sysselsättningsgraden blir högre än före pandemin. Nästa år växlar sysselsättningsstillväxten ner till måttliga 0,5 procent, vilket innebär att sysselsättningsgraden planar ut. Inbromsningen beror på ett försämrat konjunkturläge med en

⁸ Avser här SNI (Standard för svensk näringslivsindelning) 5–33.

⁹ De höga bristtalen inom hotell och restaurang kan möjligen vara något uppblåsta med tanke på de starka anställningsplanerna inför sommarmånaderna. Då många arbetsgivare vill anställa samtidigt upplever sannolikt en högre andel företag att det är svårare att hitta personal.

Diagram 35 Anställningsplaner

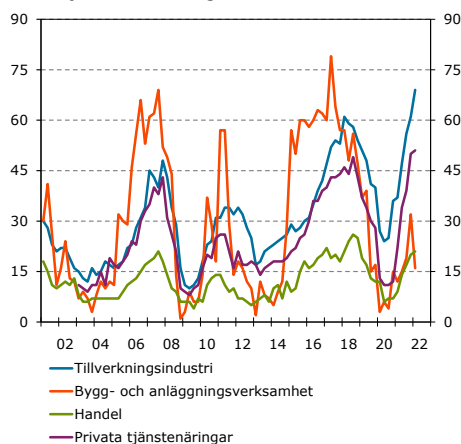
Nettotal, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 36 Brist på arbetskraft

Andel ja-svar, säsongsrensade kvartalsvärden

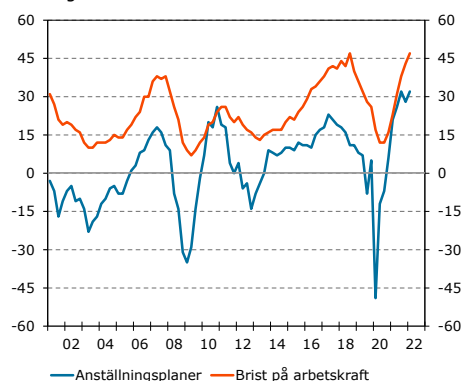

Anm. Serien för bygg och anläggningsverksamhet innehåller ett tidsseriebrott. Frågan gjordes om från en envalsfråga till en flervalsfråga mellan det tredje och fjärde kvartalet 2021.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 37 Anställningsplaner och brist på arbetskraft i näringslivet

Nettotal respektive andel ja-svar, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

svag tillväxt i både inhemsk efterfrågan och efterfrågan från omvärlden.

År 2022 växer sysselsättningen betydligt snabbare i näringslivet än inom offentliga myndigheter. Nästa år blir förhållandet det omvända. Sysselsättningen fortsätter då att öka med ca 1 procent inom offentliga myndigheter samtidigt som uppgången i näringslivet som helhet stannar på 0,5 procent. Nästa års fallande byggproduktion leder till att antalet sysselsatta minskar i byggbranschen samtidigt som sysselsättningen fortsätter att öka i tjänstebanscher och industrin medan övriga varubranscher får nolltillväxt.

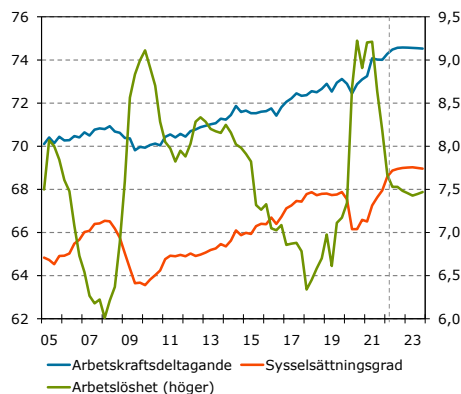
Även arbetskraften ökade det första kvartalet i år om än inte lika mycket som sysselsättningen och arbetslösheten fortsatte därmed att minska. Störst nedgång i arbetslösheten skedde bland unga. Även antalet inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen har minskat.¹⁰ Antalet inskrivna personer med tider utan arbete i mer än två år är dock fortsatt fler än ifjol. För helåret 2022 minskar arbetslösheten till 7,6 procent och 2023 fortsätter den att minska till 7,4 procent. Därmed ligger arbetslösheten över den av Konjunkturinstitutet bedömda nivån för jämviktsarbetslösheten på 7,1 procent båda åren.

ANTALET ARBETADE TIMMAR TAR FART NÄR SJUKFRÅNVARON MINSKAR

Antalet arbetade timmar har ökat betydligt långsammare än sysselsättningen sedan våren 2021 (se diagram 39). Spridningen av omikronvarianten av coronaviruset och den sjukfrånvaro den ledde till bidrog till att ytterligare trycka ner antalet arbetade timmar under slutet av 2021 och början av 2022. När sjukfrånvaron minskar det andra kvartalet 2022 ökar arbetade timmar snabbt och sluter en del av den skillnad som uppstått mot sysselsättningen under pandemin. Arbetade timmar fortsätter därefter att öka snabbare än sysselsättningen och medelarbetstiden ökar (se diagram 40).

Diagram 38 Arbetsmarknadssituation

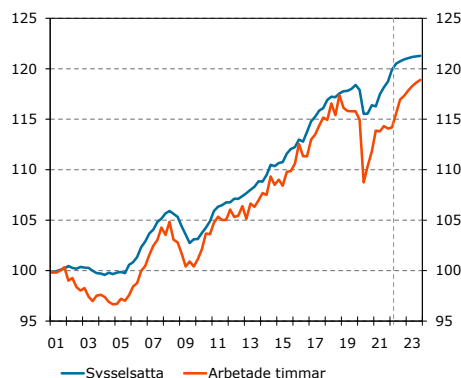
Procent av befolkningen respektive arbetskraft 15–74 år, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 39 Sysselsatta och arbetade timmar

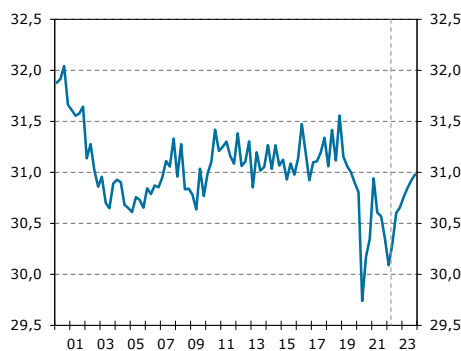
Index 2001=100, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 40 Medelarbetstid

Timmar per vecka, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁰ Se fördjupningen "Varför fler arbetslösa men färre inskrivna vid Arbetsförmedlingen?" i Konjunkturläget juni 2021.

Tabell 5 Arbetsmarknad

Tusental personer respektive procentuell förändring, om inget annat anges

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP till baspris ¹	4,9	2,1	1,5	2,1	2,4	2,1
Produktivitet i hela ekonomin ¹	2,6	0,3	-0,6	1,2	1,4	1,3
Produktivitet i näringslivet ¹	2,5	-0,2	-0,3	1,4	1,8	1,6
Arbetade timmar ¹	2,3	1,8	2,1	0,9	0,9	0,8
Medelarbetstid för sysselsatta ¹	1,1	-0,6	1,5	0,1	0,0	0,0
Sysselsättning	1,1	2,4	0,5	0,8	1,0	0,8
Sysselsättningsgrad ²	67,3	68,9	69,0	69,3	69,6	69,9
Arbetskraft	1,4	1,0	0,4	0,7	0,8	0,6
Arbetskraftsdeltagande ²	73,8	74,5	74,6	74,8	75,1	75,1
Arbetslöshet ³	8,8	7,6	7,4	7,4	7,2	7,0
Befolkning 15–74 år	0,0	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5
Produktivitetsgap i näringslivet ⁴	3,3	1,6	-0,2			
Arbetsmarknadsgap ⁵	-2,6	-1,7	-0,6	-0,4	-0,2	0,0
BNP-gap ⁶	-0,2	-0,6	-0,8	-0,7	-0,2	0,0

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent av befolkningen 15–74 år. ³ Procent av arbetskraften. ⁴ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet i näringslivet uttryckt i procent av potentiell produktivitet i näringslivet. ⁵ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

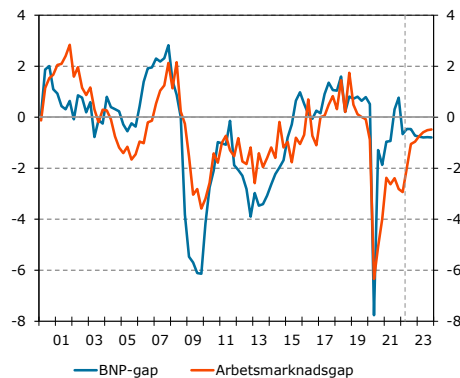
RESURSUUTNYTTJANDET MINSKAR

Ekonomi återhämtade sig snabbt efter nedgången under inledningen av pandemin. Revideringar av BNP i samband med publiceringen av nationalräkenskaperna för det första kvartalet 2022 gör att den tidigare återhämtningen accentuerades, men vad gäller arbetsmarknaden fanns det fortfarande lediga resurser. Trots en stark återhämtning av sysselsättningen och en minskad arbetslöshet låg arbetslösheten på en relativt hög nivå. Dessutom var antalet arbetade timmar nedtryckta, främst på grund av hög sjukfrånvaro (se diagram 39).

I år och nästa år tyngs ekonomin av flaskhalsar och hög inflation. Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden, mätt med det så kallade arbetsmarknadsgapet, ökar emellertid under perioden (se diagram 41). Ökningen drivs av ett ökat antal arbetade timmar, främst till följd av minskad sjukfrånvaro. Tillväxten i arbetskraften och sysselsättningen minskar successivt 2022 och 2023 och arbetslösheten stannar på ca 7,5 procent från och med det andra kvartalet 2022. Samtidigt som resursutnyttjandet på arbetsmarknaden förstärks från tidigare låga nivåer, minskar resursutnyttjandet inom företagen när produktiviteten i näringslivet faller något i år och nästa år. Sammantaget minskar resursutnyttjandet i ekonomin som helhet, mätt med det så kallade BNP-gapet, i år.

Diagram 41 BNP-gap, arbetsmarknadsgap

Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Nedgången fortsätter nästa år och svensk ekonomi går in i en lågkonjunktur (se diagram 41).

FALLANDE REALLÖNER I ÅR

I år växer lönerna i ekonomin som helhet långsammare än 2021 (se diagram 42). Avtalsrörelsen 2020 blev förskjuten och bidrog till att mycket av de avtalade löneökningarna skedde i början på 2021. Avtalens profil innebär att löneökningarna blir långsammare i år. Arbetsmarknadsläget har förbättrats och ekonomin går in i 2022 med en starkare arbetsmarknad. Det bidrar till att löneglidningen, det vill säga löneökningar utöver avtalade löneökningar, tilltar i år. Lönerna i ekonomin som helhet växer med 2,4 procent i år (se tabell 6), vilket ger en genomsnittlig ökningstakt på 2,5 procent per år för hela avtalsperioden 2020–2022. Det är betydligt högre än det så kallade märket för de avtalade löneökningarna på 1,8 procent per år (omräknat till en 36-månadsperiod).

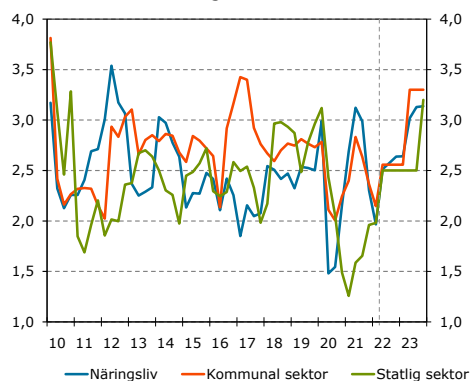
Under 2023 ska drygt 500 av totalt 700 avtal omförhandlas, däribland industrins avtal. Parternas inflationsförväntningar på två års sikt är något högre än tidigare år och lönsamheten i näringslivet är i år högre än normalt och bedöms bli fortsatt relativt god även nästa år (se diagram 43). Tillsammans med de höga bristtalen och den fallande arbetslösheten bidrar det till att löneökningarna i ekonomin som helhet stiger under 2023. Inflationen kommer däremot stiga mer än de nominella lönerna vilket innebär att reallönen faller under 2022 och första halvåret 2023 (se diagram 44).

Näringslivets vinstandel är relativt hög men ojämnt fördelad mellan branscher. En del branscher, såsom inom energi och viss industri, har gynnats av de höga prisökningarna medan andra branscher, såsom till exempel inom hotell och restaurang, i stället ser ökade kostnader. Det bidrar till att lönerna nästa år inte ökar lika mycket i exempelvis tjänstesektorn som inom industrin. Lägre bygginvesteringar och försämrade arbetsmarknadsutsikter bidrar även till att lönerna inom byggindustrin utvecklas långsammare 2023 jämfört med andra branscher. Sammantaget kommer lönerna i näringslivet stiga med 3,0 procent 2023. Sjukvården bedöms vara fortsatt högt belastad efter pandemin och bristen på vårdpersonal förblir hög. Satsningar på kompetensutbildning och krav från både sjuksköterskor och lärare driver på löneökningarna inom kommunsektorn under 2022 och 2023.

Arbetskostnaderna i näringslivet ökar i måttlig takt i år och nästa år (se tabell 6). De stigande arbetskostnaderna 2023 förklaras bland annat av att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga slopas. Enhetsarbetskostnaden (arbetskostnad per producerad enhet) utvecklades svagt under förra året men ökningen tar fart i år och nästa år. Produktivitetstillväxten var stark under 2021 men produktiviteten i näringslivet minskar något i år och nästa år. Samtidigt utvecklas arbetskostnaden nästan lika snabbt i

Diagram 42 Timlön

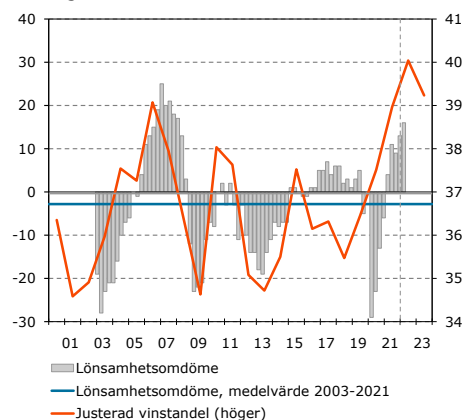
Procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 43 Lönsamhet i näringslivet

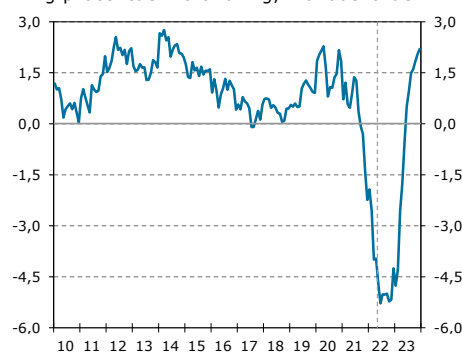
Procent, årsvärden respektive netttotal, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 44 Reallön

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Anm. Konjunkturlön deflaterad med KPIF.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

år och nästa år som 2021, vilket sammantaget leder till en snabbare ökning av enhetsarbetskostnaden.

Tabell 6 Timlön och arbetskostnad

Procentuell förändring respektive procent

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Timlön, KL, hela ekonomin ¹	2,6	2,4	3,0	3,5	3,6	3,6
Timlön, KL, i näringslivet ¹	2,8	2,4	3,0	3,5	3,6	3,6
Timlön, NR, hela ekonomin ²	2,7	3,2	1,8	3,5	3,6	3,6
Arbetskostnad per timme, näringslivet ²	2,9	2,6	2,8	4,1	3,6	3,6
Produktivitet, näringslivet, exkl. små- och fritidshus ²	2,8	-0,2	-0,3			
Justerad enhetsarbetskostnad, näringslivet ³	0,1	2,8	3,1			
Justerad vinstandel, näringslivet ⁴	39,0	40,0	39,2	38,3	38,1	38,0

¹ Enligt Konjunkturlönestatistiken. ² Enligt nationalräkenskaperna, kalenderkorrigerade värden. ³ Inklusiv små- och fritidshus samt justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare, kalenderkorrigerade värden. ⁴ Exklusiv små- och fritidshus samt justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare, ej kalenderkorrigerade värden. Beräknad till faktorpris.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Större differens mellan lönemåtten än normalt

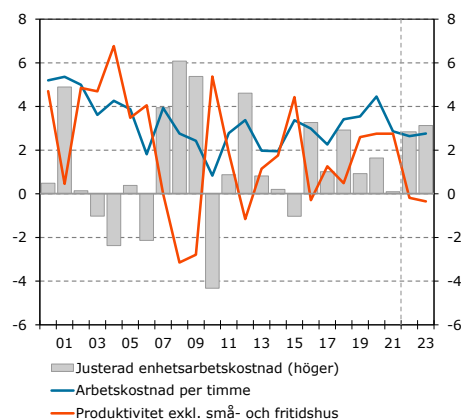
Det finns två huvudsakliga lönemått som används i Konjunkturinstitutets prognoser; timlön enligt Konjunkturlönestatistiken (KL) och enligt nationalräkenskaperna (NR).

KL-timlön motsvarar överenskommen lön (inklusive tillägg men exklusive övertid), medan NR-timlön motsvarar det som faktiskt betalas ut (inklusive övertid och bonusar). KL-timlönen periodiserar retroaktiva löneutbetalningar till den period som löneökningen avser och ger därför en representativ bild av löneökningarna under innevarande period. KL-timlönen i näringslivet baseras på ett urval av företag (totalundersökning för offentlig sektor), medan NR-timlönen beräknas som lönesumman (från Skatteverket) dividerad med antalet arbetade timmar. Det gör att NR-timlönen fluktuerar med variationer i antalet arbetade timmar, vilket varit tydligt under pandemin när sjukfrånvaron varit hög. Historiskt sett har lönemåtten följt varandra relativt väl, men den höga sjukfrånvaron under pandemin har lett till att differensen mellan lönemåtten är större än normalt (se tabell 6).

SKYHÖG INFLATION 2022

KPIF-inflationen var 7,2 procent i maj 2022 vilket är den högsta inflationstakten sedan 1991. Inflationen förblir hög under resten av 2022 men faller tillbaka under 2023 (se diagram 46). Högre

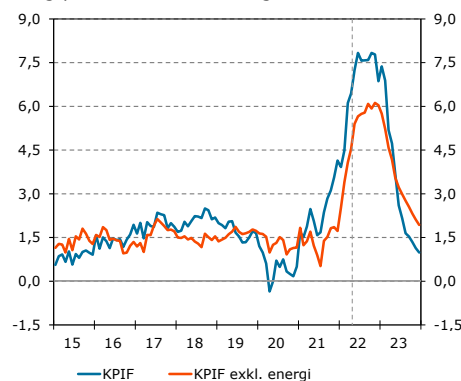
Diagram 45 Justerad enhetsarbetskostnad i näringslivet
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Anm. Enhetsarbetskostnaden är justerad för egenföretagares arbetsinsats och exkluderar små- och fritidshus.

Diagram 46 Konsumentpriser

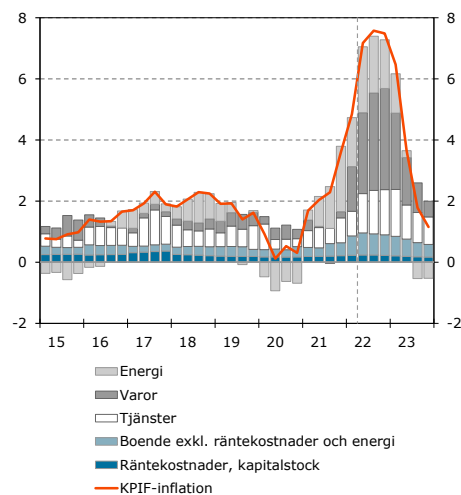
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 47 Bidrag till KPIF-inflationen

Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Beräkningen av bidragen är approximativ. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

livsmedelspriser, ökade transportkostnader, och högre kostnader för energi och råvaror gör att varuprisinflationen ger stora bidrag till inflationen under 2022 (se diagram 47 och diagram 48). De omfattande restriktionerna och nedstängningarna i Kina som infördes under våren 2022 för att hindra spridningen av covid-19 har förvärrat problemen i de globala leveranskedjorna. Fortsatta problem med varutillförseln bidrar till att inflationen förblir hög under hela 2022.

Flera faktorer bidrar till att inflationstakten faller under 2023. Den globala efterfrågan på varor dämpas av högre räntor och en svag real inkomstutveckling. Priserna på livsmedel förväntas inte stiga alls i samma takt 2023 som under 2022. Priserna på containerfrakt från Asien har börjat sjunka, och sjunker alltmer i takt med att tidigare beställda, nyproducerade fartyg kommer i användning. Energipriserna förblir däremot höga. Elen förväntas exempelvis bli dyr även under nästa vinter. Men eftersom energipriserna totalt sett inte stiger nämnvärt 2023 så bidrar de inte till inflationen i någon högre grad. Priserna på konsumenttjänster ökar fortsatt under 2023 på grund av ökade lönekostnader. Hyrorna höjs mer än på länge på grund av räntehöjningar och högre kostnader för underhåll och reparationer. Hyror och bostadsrättsavgifter antas sammantaget stiga med 3,5 procent 2023, vilket kan jämföras med den genomsnittliga ökningstakten på 1,5 procent de senaste 10 åren.¹¹ Helåret 2022 blir KPIF-inflationen 6,8 procent (se tabell 7). Det är den högsta inflationen sedan 1991 (se diagram 49). Men i december 2023 har KPIF-inflationen fallit tillbaka till 1 procent.

Den höga inflationen 2022 riskerar att öka inflationsförväntningarna så att de hamnar över inflationsmålet. Riksbanken beslutade därför i april att höja styrräntan från 0,00 till 0,25 procent. Samtidigt beslutades att minska köpen av värdepapper under andra halvåret i år och därmed börjar innehavet att minska. Konjunkturinstitutets prognos är att Riksbanken fortsätter att höja styrräntan i år. Därefter lämnas styrräntan oförändrad då svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur 2023. Enligt prognosen höjs därmed reporäntan betydligt snabbare i år jämfört med Riksbankens prognos från april (se diagram 50). Samtidigt ligger prognosen för reporäntan betydligt lägre nästa år än marknadens förväntningar enligt så kallade RIBA-terminer.

Diagram 48 Livsmedelspris i KPI

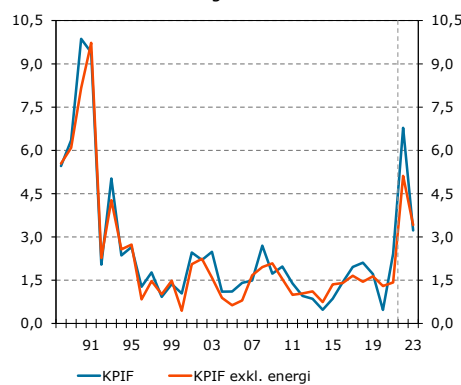
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 49 Konsumentpriser

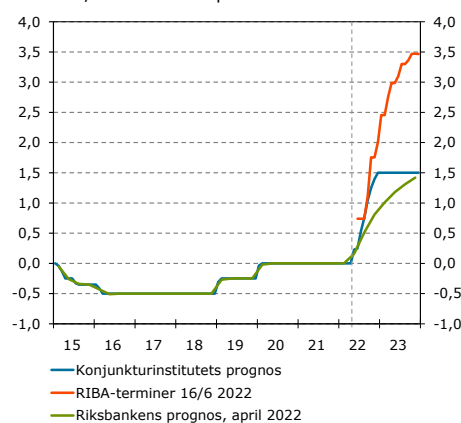
Procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 50 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida genomsnittlig styrränta mellan terminernas avräkningsdagar. Avräkningsdagarna är tredje onsdagen i mars, juni, september respektive december. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

¹¹ Bostadsrättsavgifter ingick dock inte i KPI före 2017 vilket påverkar jämförelsen.

Tabell 7 Konsumentpriser, räntor och växelkurs

Procentuell förändring respektive procent

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KPI	2,2	7,4	4,6	1,9	2,1	2,2
Räntekostnader, räntesats ¹	-6,5	16,5	34,5	12,9	7,2	3,7
KPIF	2,4	6,8	3,2	1,2	1,7	2,0
Varor	0,3	5,7	2,9
Tjänster	2,3	4,6	4,1
Boende exkl. räntekostnader och energi ²	2,1	4,0	3,0
Energi	17,0	30,6	1,1
Räntekostnader, kapitalstock ¹	5,9	6,8	5,5	4,5	4,3	4,1
KPIF exkl. energi	1,4	5,1	3,4
HIKP	2,7	7,0	3,4
Riksbankens styrränta ³	0,00	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Tioårig statsobligationsränta	0,3	1,5	1,9	2,1	2,2	2,4
Kronindex (KIX) ⁴	114,3	120,5	120,4	118,0	115,7	113,3

¹ Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och räntesats. ² Avser hyror, månadsavgifter i bostadsrättsföreningar, reparationskostnader, avskrivningar (renoveringskostnader), tomträttsavgäld och fastighetsskatt, försäkringskostnader, kostnader för vatten, avlopp, renhållning och sotning. Energi avser kostnader för el, gas, uppvärmning och drivmedel. ³ Vid årets slut. Kallades tidigare reporänta ⁴ Effektivt växelkursindex baserat på Riksbankens KIX-vikter för 32 länder med basen 100 den 18 november 1992. Högre indextal indikerar en svagare krona.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

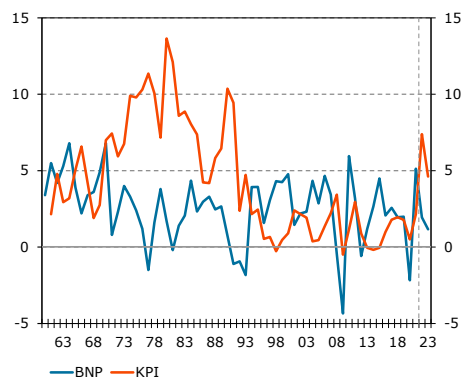
Går Sverige mot stagflation 2023?

Stagflation är en kombination av orden *stagnation* och *inflation* som myntades av en brittisk parlamentsledamot i november 1965.¹² Det finns ingen exakt definition av begreppet. Men det brukar avse en situation där den ekonomiska tillväxten är låg, arbetslösheten är hög samtidigt som inflationen också är hög under en längre tid. Vilka nivåer som ansetts vara höga respektive låga har varierat över tid. Delar av 1970-talet betraktas i regel som tider med stagflation i stora delar av världen. För Sveriges del torde även de första åren av 1990-talet kunna räknas in (se diagram 51).

Kommer det att vara stagflation i Sverige 2023? Enligt Konjunkturinstitutets prognos är svaret nej. Den ekonomiska tillväxten blir inte så låg och arbetslösheten inte så hög att det är rättvisande att beskriva situationen som en stagnation. Inflationstakten faller dessutom snabbt under loppet av året. Konjunkturinstitutets prognos är alltså att Sverige inte fastnar i en situation liknande 1970-talet då inflationen var hög under ett flertal år. Den huvudsakliga anledningen är att löneökningarna förutses bli avsevärt lägre

Diagram 51 Tillväxt och inflation

Procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹² Se "Economic Affairs", debatt i House of Commons 17 november 1965, Hansard, UK Parliament, volym 720. Tillgänglig på hansard.parliament.uk/Commons.

än de var under 1970-talet. Det i sin tur gör att inflationsimpulsen från Ukraina-kriget och covid-19-pandemin inte leder till en varaktigt högre inflationstakt.

BALANSERAT RESURSUUTNYTTJANDE I SCENARIOT FÖR 2024–2026

Scenariot för åren 2024–2026 tar sin utgångspunkt i Konjunkturinstitutets prognos för åren fram till och med 2023 (se marginalrutan ”Vad skiljer scenario från prognos?”). Sverige är i en lågkonjunktur 2023 delvis på grund av kvarstående effekter av utbudsstörningarna i världsekonomin och av de höga energipri- serna. Lågkonjunkturen sträcker sig in i 2024, då ekonomin börjar återhämta sig och röra sig mot ett balanserat konjunkturläge, som nås 2026.

I scenariot antas att utbudsstörningarna i världsekonomin klingar av successivt vilket bidrar till en relativt god ekonomisk utveckling i omvärlden. Dessutom har företag och hushåll i viss mån anpassat sig till de långvariga konsekvenser som följer av kriget i Ukraina, till exempel förhöjda energipriser. Sammantaget bidrar dessa faktorer till en gradvis återhämtning i den svenska ekonomin under scenarioåren.

Jämfört med 2023 växlar den svenska BNP-tillväxten upp i scenariot (se diagram 52 och tabell 2). Det är framför allt exporten och hushållens konsumtion som driver på BNP-tillväxten 2024–2026 (se diagram 52 och tabell 2). Hushållens konsumtion hämmas då inte längre av hög inflation och svag reallöneutveckling och växer därför snabbare igen (se diagram 53). Även tillväxten i fasta bruttoinvesteringar växlar upp under scenarioåren, efter en svag tillväxt 2023. Investeringarna ligger på en jämförelsevis hög nivå som andel av BNP 2023. Investeringarna växer under scenarioåren i en ungefär normal takt historiskt sett, vilket innebär att de gradvis faller tillbaka något som andel av BNP (se tabell 2). En demografiskt betingad ökning av efterfrågan på offentligt tillhandahållna tjänster driver på den offentliga konsumtionen som fortsätter att växa i god takt under scenarioåren (se tabell 2).

Sammantaget innebär detta att resursutnyttjandet i den svenska ekonomin, mätt med BNP-gapet, blir balanserat från och med 2026 (se diagram 54 och tabell 5). Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden, mätt med det så kallade arbetsmarknadsgapet, bedöms vara lågt 2022 och 2023 (se diagram 54). Men den högre BNP-tillväxten 2024–2026 gör att antalet arbetade timmar växer jämförelsevis snabbt och även resursutnyttjandet på arbetsmarknaden blir balanserat 2026 (se diagram 54 och tabell 5). Sysselsättningen bedöms växa i takt med antalet arbetade timmar. Därmed faller arbetslösheten gradvis till 7,0 procent 2026 (se tabell 5, vilket är i paritet med jämviktsarbetslösheten).

Vad skiljer scenario från prognos?

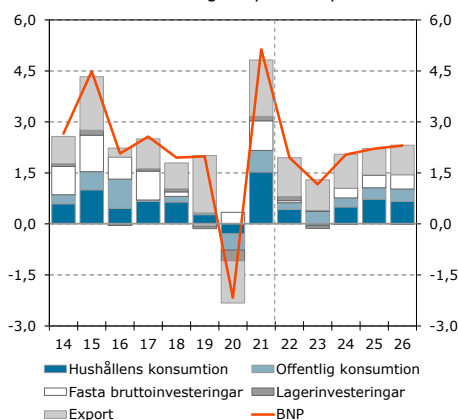
Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2023.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning strävar mot konjunkturell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Finanspolitiken och penningpolitiken anpassas så att överskottsmålet respektive inflationsmålet nås på några års sikt.
- Offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.

Diagram 52 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

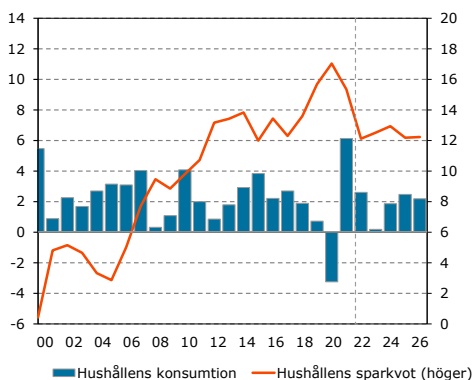
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 53 Hushållens konsumtion och sparkvot

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden, respektive procent av disponibel inkomst

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

INFLATIONEN TEMPORÄRT UNDER INFLATIONSMÅLET

Inflationen mätt med KPIF är låg i inledningen av scenariot. Det beror främst på att utbudsproblematiken, som höjt prisnivåerna kraftigt, fortsätter att avta, samtidigt som energipriserna minskar. Dessutom ligger Riksbankens styrränta på en högre nivå än den varit sedan början av 2012, vilket håller tillbaka efterfrågan och i förlängningen även inflationen. Samtidigt är vinstläget i näringslivet relativt starkt 2023, trots att konjunktoren viker ner. Reallö- nerna återhämtar sig under scenarioåren vilket innebär att kostnadstrycket i företagen stiger successivt. Tillsammans med konjunkturåterhämtningen innebär detta att inflationen stiger gradvis mot Riksbankens inflationsmål, vilket nås 2026 (se diagram 55 och tabell 7).

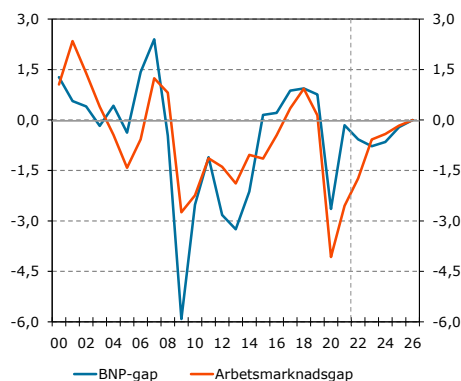
RIKSBANKENS STYRRÄNTA OFÖRÄNDRAD 2024–2026

Efter att Riksbanken höjt styrräntan till 1,50 procent i slutet av 2022 lämnas styrräntan oförändrad fram till och med 2026 (se tabell 7). Samtidigt minskar Riksbanken innehavet av värdepapper. Riksbanken möter, likt andra centralbanker, en svår balansgång. Riksbanken behöver förhindra att inflationsförväntningarna fortsätter att stiga och bita sig fast på en nivå över inflationsmålet till följd av den höga inflationen 2022–2023. Samtidigt finns risken att för höga räntor i kombination med högre konsumentpriser och fallande tillgångspriser hämmar efterfrågan mer än förväntat framöver. Därför är utvecklingen av styrräntan under scenarioåren mycket osäker. Styrräntan är trots höjningarna 2022 fortsatt låg i ett historiskt perspektiv. Den reala styrräntan är nära 0 procent i slutet av 2026 (se diagram 55).

Kronans effektiva växelkurs bedöms i nuläget vara något svagare än nivån på den jämviktswäxelkurs som råder i slutet av scenarioperioden. Detta gör att den effektiva växelkursen förstärks gradvis 2024–2026 (se tabell 7 och diagram 56).

Diagram 54 BNP-gap och arbetsmarknadsgap i Sverige

Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar

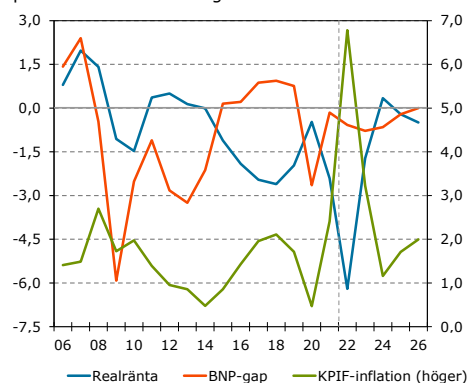

Anm. BNP-gapet mäts som procents avvikelse av faktisk BNP från potentiell BNP. AM-gapet mäts som procents avvikelse av antalet arbetade timmar från potentiellt arbetade timmar.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 55 Realränta, KPIF-inflation och BNP-gap

Procent, procent av potentiell BNP respektive procentuell förändring

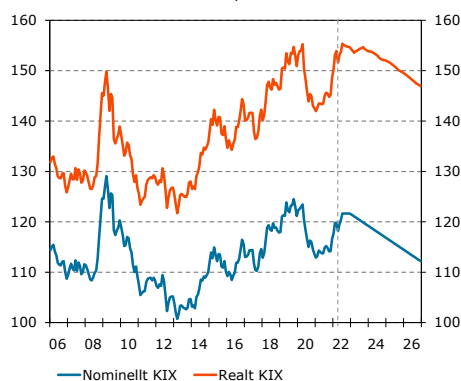

Anm. Realräntan är beräknad som styrräntan minus KPIF-inflationen.

Källor: Riksbanken, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 56 Kronans effektiva växelkurs (KIX)

Index 1992-11-18=100, månadsvärden

Anm. KIX är ett konkurrensvägt index baserat på valutor från samtliga OECD-länder samt Kina, Indien, Brasilien och Ryssland. Högre index motsvarar en svagare krona.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

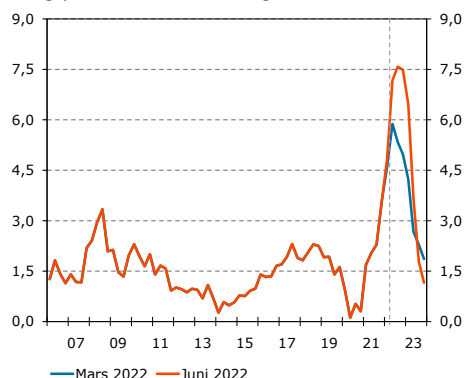
Prognosrevideringar 2022–2023

Den svenska ekonomin utvecklades betydligt svagare det första kvartalet i år än vad som prognosticerades i Konjunkturläget mars 2022. Dessutom har tillväxtutsikterna i närtid försvagats. Nedan beskrivs kortfattat några av de mer betydelsefulla revideringarna jämfört med Konjunkturläget mars 2022 (se tabell 8).

- Inflationen i omvärlden (KIX-vägd) har reviderats upp markant för 2022 och är nu mycket hög på många håll. Det samma gäller för svensk del (se diagram 57). Upprevideringen beror till stor del på att råvaror, energi och livsmedel har ökat mer i pris än tidigare förutsett.
- Den på många håll skyhöga inflationen har fått centralbanker att börja lägga om penningpolitiken. Prognosen för styrrentan vid slutet av 2022 har därför reviderats upp med 1 procentenhet för den europeiska centralbanken och något mer för Riksbanken och USA:s centralbank. Den svenska 10-åriga statsobligationsrentan för 2022 har också reviderats upp men inte fullt lika mycket.
- Hushållens konsumtion föll tillbaka något det första kvartalet i år, tvärt emot vad som förutsågs i marsprognosen (se diagram 58). Övåntat hög inflation och övåntat snabbt stigande räntor slår hårt mot hushållens konsumtionsutrymme framöver. Sammantaget gör detta att tillväxten i de svenska hushållens konsumtion för 2022 revideras ner kraftigt för helåret 2022 till 2,6 procent. Det är värt att notera att hela uppgången härrör från den gradvis snabbt stigande konsumtionsnivån under 2021 och hushållens konsumtionsnivå ligger i det närmaste still under loppet av 2022.
- Även den offentliga konsumtionen utvecklades svagare än väntat det första kvartalet i år. Dessutom har prognosen för hur många ukrainska flyktingar som kommer till Sverige reviderats ner kraftigt. Sammantaget innebär detta att den offentliga konsumtionen utvecklas betydligt mer dämpat 2022 än vad som förutsågs i mars.
- Den svagare konjunkturen syns inte lika tydligt på arbetsmarknaden, bland annat eftersom bristen på arbetskraft med efterfrågad kompetens är fortsatt stor. Antalet arbetade timmar revideras ner en del både för 2022 och 2023 och arbetslösheten ligger i det närmaste still framöver (se diagram 59). Sammantaget betyder detta att ekonomin är på väg in i en lågkonjunktur både i år och nästa år, i kontrast till den milda högkonjunktur som förutsågs i mars.

Diagram 57 KPIF

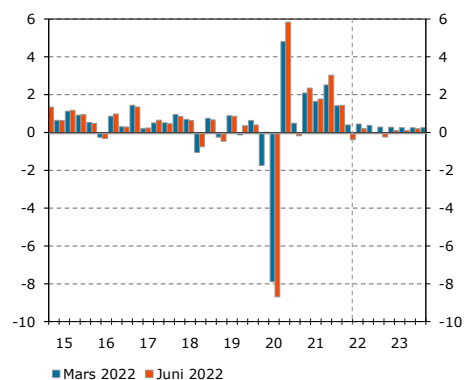
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 58 Hushållens konsumtion

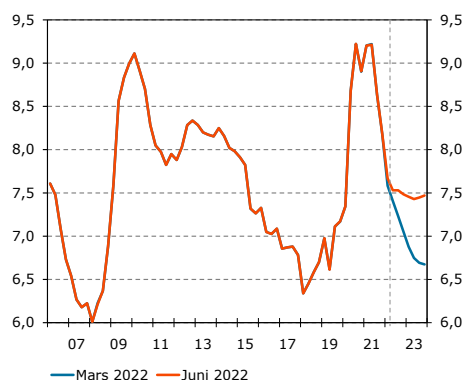
Procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 59 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 8 Prognos och revideringar jämfört med prognosen i mars 2022

Procentuell förändring respektive procentenheter om inget annat anges

	2022			2023		
	Jun	Mar	Diff	Jun	Mar	Diff
Internationellt						
BNP i världen	3,0	3,4	-0,3	2,8	3,3	-0,4
BNP, KIX-vägd ¹	2,9	3,1	-0,2	2,1	2,7	-0,6
BNP i euroområdet	2,8	3,1	-0,3	1,9	2,6	-0,6
BNP i USA	2,5	3,3	-0,8	1,5	2,4	-0,9
BNP i Kina	4,3	5,0	-0,7	5,2	5,3	0,0
Federal funds target rate ^{2,3}	3,5	2,3	1,3	3,5	2,5	1,0
ECB:s refinansränta ^{2,3}	1,3	0,3	1,0	1,5	0,8	0,8
Oljepris ⁴	111,4	106,5	4,8	103,2	96,7	6,5
KPI, KIX-vägd ¹	7,5	5,7	1,8	4,1	2,8	1,3
Försörjningsbalans						
BNP, kalenderkorrigerad	2,0	3,4	-1,4	1,4	2,3	-0,9
BNP	1,9	3,3	-1,4	1,2	2,1	-0,9
Hushållens konsumtionsutgifter	2,6	3,7	-1,1	0,1	1,1	-1,0
Offentliga konsumtionsutgifter	0,8	2,6	-1,8	1,6	2,1	-0,5
Fasta bruttoinvesteringar	0,4	3,5	-3,0	0,9	2,5	-1,5
Lagerinvesteringar ⁵	0,3	0,0	0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Export	4,1	4,4	-0,3	3,6	4,2	-0,6
Import	4,1	4,6	-0,4	2,4	3,3	-1,0
Arbetsmarknad, inflation, räntor, med mera						
Arbetade timmar ⁶	1,8	2,2	-0,4	2,1	2,5	-0,4
Sysselsättning	2,4	2,4	0,1	0,5	1,3	-0,7
Arbetslöshet ⁷	7,6	7,3	0,2	7,4	6,7	0,7
Arbetsmarknadsgap ⁸	-1,7	-0,9	-0,8	-0,6	0,7	-1,2
BNP-gap ⁹	-0,6	0,4	-1,0	-0,8	0,6	-1,4
Produktivit ⁶	0,3	1,2	-0,9	-0,6	-0,1	-0,5
Timlön ¹⁰	2,4	2,5	-0,1	3,0	3,0	0,0
KPI	7,4	5,3	2,1	4,6	3,4	1,2
KPIF	6,8	5,2	1,6	3,2	2,8	0,5
Styrränta ^{2,3}	1,50	0,25	1,25	1,50	0,75	0,75
Tioårig statsobligationsränta ²	1,5	0,7	0,7	1,9	1,1	0,8
Kronindex (KIX) ¹¹	120,5	118,2	2,2	120,4	117,3	3,1
Bytesbalans ¹²	4,6	4,9	-0,2	4,9	5,3	-0,4
Offentligt finansiellt sparande ¹²	0,4	-0,1	0,5	0,0	0,2	-0,2

¹ KIX-vägd är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners ² Procent. ³ Vid årets slut. ⁴ Brent, dollar per fat, årsgenomsnitt. ⁵ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁶ Kalenderkorrigerade värden. ⁷ Procent av arbetskraften. ⁸ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁹ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ¹⁰ Enligt konjunkturlönestatistiken. ¹¹ Index 1992–11–18=100. ¹² Procent av BNP.

Anm. Differensen avser skillnaden mellan nuvarande prognos och prognosen i mars 2022. Ett positivt värde innebär en upprevidering.

Källa: Konjunkturinstitutet.

FÖRDJUPNING

Konsekvenser av brist på insatsvaror

Näringslivet och i synnerhet industrin har det senaste året varit historiskt positiva i många av de indikatorer som används för att göra prognos för produktionen. Denna optimism har inte slagit igenom fullt ut i den faktiska produktionen (se diagram 60).

I många företag har produktionen hållits tillbaka av brist på insatsvaror under det senaste året. Rysslands invasion av Ukraina och de omfattande och stränga nedstämningarna i Kina under våren 2022 har förvärrat problemen. Denna fördjupning ger en sammanställning över hur situationen med bristen på insatsvaror utvecklats under pandemin. Sentimentsindikatorer för näringslivet och företagens kvartalsrapporter under våren 2022 tyder på att utbudsproblemen fortsätter att orsaka problem för produktionen.

EN SNABB ÅTERHÄMTNING FÖLJDES AV UTBUDSPROBLEM

Den svenska ekonomin har återhämtat sig ovanligt snabbt från den lågkonjunktur som följde efter att covid-19 pandemin bröt ut under 2020. Konjunkturinstitutet bedömer att BNP-gapet snabbare har gått över till att bli positivt än efter andra kriser de senaste 30 åren (se diagram 61). Samtidigt har flera företag, framför allt i industrin, haft problem med flaskhalsar i produktionen sedan andra halvan av 2021. Konjunkturinstitutet har i en tidigare fördjupning konstaterat att framför allt industrin stött på större flaskhalsproblem än vad som tidigare varit fallet givet resursutnyttjandet.¹³

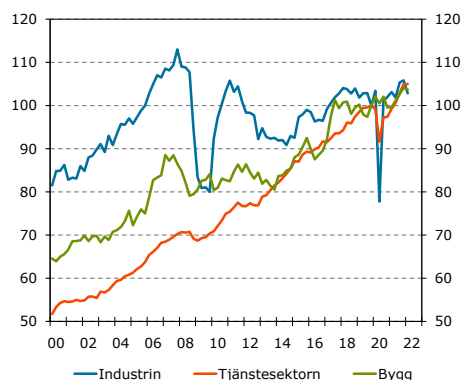
Det är både en hög efterfrågan och utbudsproblem som har bidragit till det ansträngda läget i industrin. ECB analyserar i vilken grad ökningarna i leveranstiderna kan härledas till hög efterfrågan eller utbudsproblem.¹⁴ De studerar hur produktions- och leveranstider förändrats i enkäten som ligger till grund för inköpschefsindex (PMI). Både hög efterfrågan och utbudsproblem antas förlänga leveranstiderna, men har olika effekt på produktionen. Utbudsproblem antas bidra till mindre produktion medan hög efterfrågan bidrar till högre produktion. På basis av detta konstaterar ECB att ca en tredjedel av ökningen i leveranstider under 2021 förklaras av utbudsproblem.

¹³ Se fördjupningen "Historiskt snabb konjunkturåterhämtning stöter på tidiga flaskhalsproblem" i *Konjunkturläget*, september 2021.

¹⁴ Se Attinasi, B., Mancini och Metelli (2021), "Supply chain disruptions and the effects on the global economy", ECB Economic Bulletin, Issue 8/2021.

Diagram 60 Produktion i näringslivet

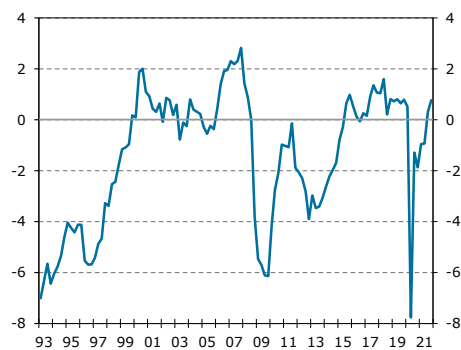
Index 2019 kvartal 4=100, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 61 BNP-gap till marknadspris

Procent, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

IMF gör en grov uppskattning¹⁵ av effekten av utbudsproblemen på den globala industriproduktionen. De finner att utan utbudsproblemen hade industriproduktionen varit 7,5 procent högre under andra halvåret 2021. Givet historisk samvariation med BNP har det haft en negativ effekt motsvarande 2,5 procent av BNP. För Sverige uppskattas effekten på industriproduktionen, och därmed BNP, vara något mindre.

Även Konjunkturbarometern indikerar att de längre leveranstiderna kan ha påverkat produktionen. Industriföretagen har under 2021 trots att man ska kunna öka produktionen nästkommande tre månader men förväntningarna har inte kunnat realiseras i samma utsträckning (se diagram 62).

Federal Reserve Bank of New York har tagit fram ett globalt index för att följa hur ansträngda de globala värdekedjorna är.¹⁶ Detta index har minskat något sedan toppnivåerna i slutet av 2021 men befinner sig fortsatt på en historiskt sett mycket hög nivå (se diagram 63).

Rysslands invasion av Ukraina skapar ytterligare leveransproblem

Rysslands invasion av Ukraina har skapat ytterligare störningar i de globala värdekedjorna. Bland annat har sanktioner mot Ryssland och ryska motreaktioner, samt västerländska företags självpåtagna avståndstagande mot Ryssland ytterligare försämrat flödena i de globala leveranskedjorna. När fler företag undviker transporter genom ryskt territorium riskerar det både att öka leveranstiderna och transportkostnaderna för flyg- och järnvägs-transport från Kina.

Sverige har inget stort direkt handelsutbyte med vare sig Ryssland eller Ukraina sett till den totala handelsvolymen. Däremot har vissa branscher en större indirekt exponering. Till exempel är Ryssland och Ukraina exportörer av palladium respektive neon, vilka är viktiga för produktionen av halvledare. Bristen på halvledare fortplantar sig till andra delar av ekonomin. För många företag i motorfordonsindustrin har bristen på halvledare under pandemin tidvis lett till att produktionen stoppats helt.

Omfattande nedstängningar i Kina

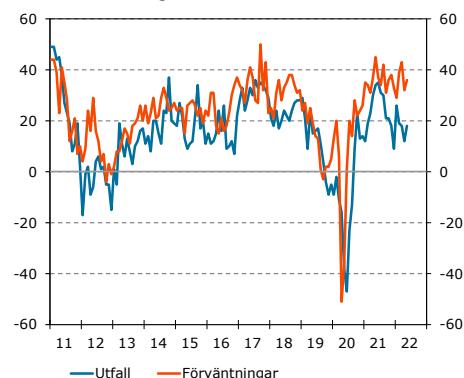
Till skillnad mot flertalet andra länder håller Kina fast vid sin nolltolerans mot covid-19 (se diagram 64). Det har ytterligare

¹⁵ Uppskattad utifrån historisk korrelation mellan BNP och produktionen i tillverkningsindustrin.

¹⁶ Federal Reserve Bank of New York (2022), "Global Supply Chain Pressure Index", <https://www.newyorkfed.org/research/gscpi.html> [2022-06-17].

Diagram 62 Produktionsvolym i tillverkningsindustrin

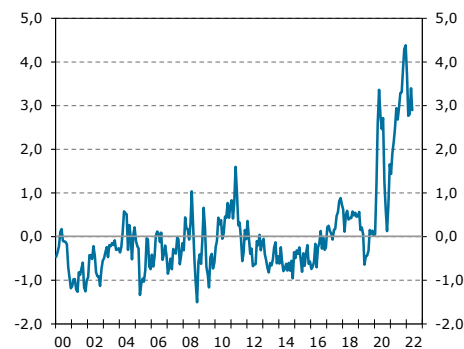
Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 63 Stress i globala värdekedjor

Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

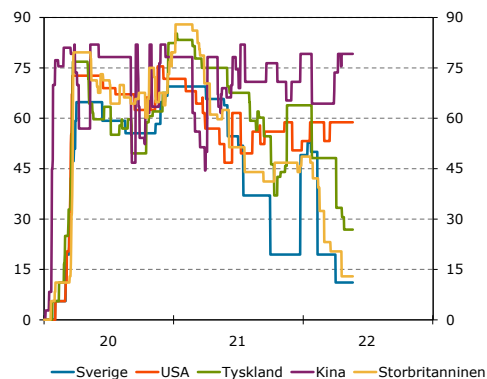

Anm. Se [New York FED](#) för en närmare beskrivning av måttet.

Källor: Federal Reserve Bank of New York och Macrobond.

Diagram 64 Stringensindex för smittspridningsåtgärder

Index (0–100), dagsvärden

Källa: Oxford COVID-19 Government Response Tracker.

minskat tillgången till insatsvaror från Kina, när landet infört omfattande nedstängningar under våren 2022. Shanghai, som är hem till världens största hamn, har varit föremål för omfattande nedstängningsåtgärder under våren 2022. Trots detta har arbetet i hamnen kunnat fortsätta. Däremot har landtransporterna till och från hamnen varit ett stort problem på grund av testningskrav och karantänåtgärder.¹⁷ Effekten från nedstängningarna kommer att påverka de svenska beställarna med viss fördröjning på grund av tiden det tar att transportera varorna till Sverige. Det innebär att problemen med brist på insatsvaror i Sverige lär öka i omfattning från juni och framåt.

Utbudsproblemen förvärras

Kriget i Ukraina och nedstängningarna i Kina verkar ha bidragit till att kyla ner företagens syn på både nuläget och framtiden.

Konjunkturinstitutet konstaterade i september 2021 att konjunkturåterhämtningen efter pandemin gått snabbt men att företagen tidigt stött på flaskhalsproblem.¹⁸ Enligt svenska inköpschefer (PMI) bromsade den positiva utvecklingen i industrin in under det andra halvåret 2021 och inledningen av 2022. I Konjunkturbarometerns konfidensindikator för industrin syns inte motsvarande inbromsning (se diagram 65). Konfidensindikatorn hålls upp av att företagen tycker att lagren är för små. Normalt tolkar Konjunkturinstitutet det som ett tecken på hög efterfrågan. Det är dock troligt att små lager i dagsläget även beror på problem med leveranser snarare än endast en hög efterfrågan. Nedgången i PMI började under det andra kvartalet 2021 vilket sammanfaller med flera större produktionsstopp inom industrin på grund av utbudsproblemen.

I Sverige har leverantörernas leveranstider enligt PMI fortsatt att öka under våren 2022 (se diagram 66).¹⁹ Frågan i PMI är utformad så att läget under innevarande månad jämförs med läget månaden innan. En lång period av höga nivåer på indexet innebär att leveranstiderna blir allt längre. Att indexet fallit tillbaka under 2022, men fortfarande överstiger 50, indikerar därmed att leveranstiderna för många företag fortsatt öka än mer.

Långa leveranstider skulle kunna tas som ett tecken på fortsatta utbudspå problem. Konjunkturbarometern har ingen motsvarande fråga om leveranstider. Däremot indikerar både industri-

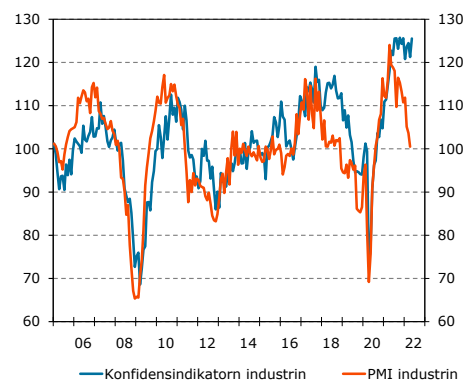
¹⁷ Maersk (2022), "Maersk Asia Pacific market update (April 2022)", <https://www.maersk.com/news/articles/2022/04/27/asia-pacific-market-update-april> [2022-06-17].

¹⁸ Se fördjupningen "Historiskt snabb konjunkturåterhämtning stöter på tidiga flaskhalsproblem" i *Konjunkturläget*, september 2021.

¹⁹ PMI är ett diffusionsindex. Skulle alla svara oförändrat skulle indexet bli 50.

Diagram 65 Konfidensindikatorn och PMI för industrin

Standardiserade månadsvärden

Källor: Swedbank och Konjunkturinstitutet.

Diagram 66 Leverantörernas leveranstider i industrin, inköpschefsindex

Index, säsongrensade månadsvärden

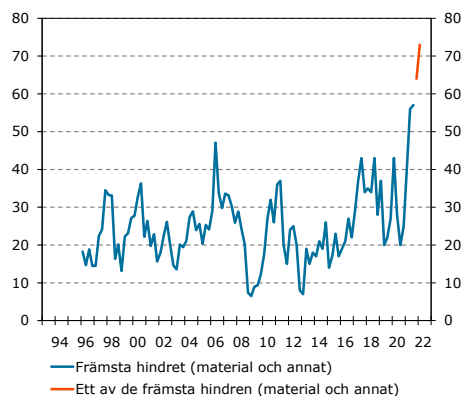
Källor: Silf och Swedbank.

och byggföretagen att brist på material har blivit ett stort hinder mot att öka produktionen. Det finns tyvärr ett tidsseriebrott mellan tredje och fjärde kvartalet 2021 på grund av en förändring i frågeställningen,²⁰ vilket försvårar analysen. Problemen är utbredda inom industrin, och en liten försämring kan skönjas under första kvartalet 2022 (se diagram 67). I byggindustrin är problemen inte lika utbredda men trenden är klart uppgående (se diagram 68).

EFFEKTER PÅ SVENSK PRODUKTION

Motorfordonsindustrin har varit särskilt svårt drabbad av utbudsproblemen, framför allt vad gäller bristen på halvledare, och produktionen har inte kunnat möta den starka efterfrågan som funnits under 2021 (se fördjupningsrutan ”Hög importandel i fordonsindustrin”). Flera andra branscher inom tillverkningsindustrin har rapporterat om brist på insatsvaror och även inom byggbranschen har leveransproblem påverkat produktionen. Tidigare fanns det indikationer från företagen om att problemen med halvledare skulle börja lösas under sommaren 2022 och att produktionen därefter skulle återgå till det normala. Problemen har dock kvarstått och leveranstiderna har fortsatt att öka samtidigt som fler företag rapporterat att brist på insatsvaror är ett av de främsta hindren mot att öka produktionen. Givet detta ser det ut som att problemen kommer att bestå under resten av 2022 för att därefter gradvis börja lätta under inledningen av nästa år.

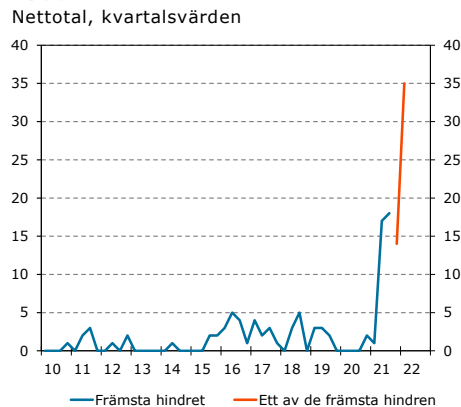
Diagram 67 Hinder mot ökad produktion, materialbrist i industrin
Nettotal, kvartalsvärden

Anm. Frågan gick från en envalsfråga till en flervalsfråga mellan det tredje och fjärde kvartalet 2021. Svarsalternativen byttes även det tredje kvartalet 2021. Därför har materialbrist och andra faktorer lagts ihop.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 68 Hinder mot ökad produktion, materialbrist i byggbranschen
Nettotal, kvartalsvärden

Anm. Frågan gick från en envalsfråga till en flervalsfråga mellan det tredje och fjärde kvartalet 2021.

Källa: Konjunkturinstitutet.

²⁰ Frågan gick från en envalsfråga (främsta hindret) till en flervalsfråga (hinder mot ökad produktion).

FÖRDJUPNING

Finanspolitiska åtgärder aviserade under våren 2022

Vårändringsbudgeten för 2022 röstades inte igenom i riksdagen utan ersattes av ett till omslutning huvudsakligen motsvarande förslag till extra ändringsbudget den 17 juni. I denna fördjupning benämns den som vårändringsbudgeten för 2022.²¹ Åtgärderna motsvarar 32 miljarder kronor. Av dessa är ca 15 miljarder att betrakta som ny aktiv finanspolitik jämfört tidigare beslutade åtgärder för 2022. Därtill har det kommit extra ändringsbudgetar som sammanlagt uppgår till drygt 42 miljarder kronor. Dessa innehåller framför allt förlängningar av stöd som funnits med under pandemin men även 18 miljarder kronor i kompensation till hushåll och företag för höga energi- och drivmedelspriser. Det innebär att det sedan rambeslutet för statens budget för 2022 har tillkommit nya finanspolitiska åtgärder motsvarande ca 58 miljarder kronor. Av dessa har stärkt grundskydd till pensionärer samt satsningar på försvaret permanent budgetpåverkan och innebär således ett avsteg från huvudregeln i det finanspolitiska ramverket om att ändringar i budgeten för innevarande år ska vara av temporär karaktär.

Den statliga budgetprocessen i Sverige regleras i budgetlagen, regeringsformen och riksdagsordningen. Budgetåret avser kalenderår men budgetprocessen börjar långt före det, framför allt i form av arbetet med budgetpropositionen som presenteras för riksdagen i september. I vårändringsbudgeten kan justeringar i budgeten göras till följd av förändrade förhållanden och oförutsedda händelser sedan budgetpropositionen presenterades, men dessa bör som regel vara temporära och bara ha en direkt budgetpåverkan under innevarande år.²² Åtgärder med en mer permanent budgetpåverkan ska huvudsakligen presenteras i samband med budgetpropositionen. Därutöver kan förslag till ändringar lämnas i ändringsbudgetar vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl.

²¹ Finansutskottets förslag om beslut om vårändringsbudget för 2022 avlogs av en majoritet i riksdagen, och regeringen valde att inte yrka på sitt eget budgetförslag. Regeringens föreslagna vårändringsbudget (prop. 2021/22:99) lades i stället fram i en extra ändringsbudget (prop. 2021/22:269) som även inkluderade förslagen i prop. 2021/22:255. Även om osäkerhet råder kring huruvida den extra ändringsbudgeten kommer att bifallas i riksdagen antar Konjunkturinstitutet beräkningstekniskt att en budget med motsvarande omslutning beslutas av riksdagen.

²² Se regeringens skrivelse "Ramverket för finanspolitiken", 2017/18:207.

FINANSPOLITISKA ÅTGÄRDER OM 15 MILJARDER

I vårändringsbudgeten presenterades budgetförändringar på totalt 31 miljarder kronor i budgetförsvagande riktning. Merparten avser statlig konsumtion och transfereringar till företag och hushåll (se tabell 9). Anslagen höjs med totalt 32,0 miljarder, varav 31,5 miljarder är utgifter som påverkar det finansiella sparandet. Av dessa 31,5 miljarder kommer 16,7 miljarder av ändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. Här ingår 9,8 miljarder till följd av ett större flyktingmottagande från Ukraina, 1,1 miljarder på grund av ett högre uttag av tillfällig föräldrapenning (VAB) och 5,8 miljarder i kompensation till arbetsgivare för högre sjuklönekostnader.²³

Tabell 9 Budgetförändringar i vårändringsbudgeten för 2022

Miljarder kronor

	Totalt	Ändringar pga volym och makroekonomi	Finans- politiska åtgärder
Utgifter	31,5	16,7	14,8
Statlig konsumtion	11,9	9,8	2,1
Statsbidrag till kommuner och regioner	2,3	0,5	1,8
Transfereringar till företag	5,4	3,8	1,7
Transfereringar till regioner och kommuner	1,5	1,5	0,0
Transfereringar till hushåll	9,7	1,2	8,5
Transfereringar till utland	0,7	0,0	0,7
Offentliga investeringar	0,0	0,0	0,0
Inkomster	-0,4	0,0	-0,4
Direkta skatter	0,0	0,0	0,0
Produktionsskatter	0,0	0,0	0,0
Produktskatter	-0,4	0,0	-0,4
Summa	-32,0	-16,7	-15,3

Anm. Sammanställning utifrån tabell 1.1 och 9.1 i prop. 2021/22:269, motsvarande tabell 1.1 och 8.1 i prop. 2021/22:99, och tabell 6.16 i prop. 2021/22:100 (vårpropositionen). Förändringar jämfört med rambeslutet för statens budget för 2022.

Källor: Regeringen och Konjunkturinstitutet.

I vårändringsbudgeten föreslås ett antal nya förslag som påverkar utgiftssidan såsom stöd till jordbrukssektorn, tillägg till

²³ I enlighet med befintligt regelverk och OECD:s riktlinjer kommer avsevärda delar av de utökade kostnaderna för migrationen kunna avräknas från biståndet under 2022. Detta är inte beaktat i Tabell 9.

bostadsbidraget och stärkt grundskydd till pensionärer.²⁴ Merparten av åtgärderna är temporära och gäller främst under 2022.

Undantaget är det starkare grundskyddet till pensionärer som är permanent och uppgår till ca 4 miljarder kronor 2022.²⁵ Åtgärderna berör både företag och hushåll, men beloppsmässigt är stöden till hushållen, i och med det starkare grundskyddet och klimatbonusen, väsentligt större. Stöden till hushåll riktar sig till pensionärer och barnfamiljer med låga inkomster, men också höginkomsttagare i och med klimatbonusen för främst rena elbilar. Företagsstöden är i sin tur riktade till specifika branscher som jord- och skogsbruk samt godstågstransporter.

På inkomstsidan införs en tillfällig sänkning av skatten på diesel inom jord-, skogs- och vattenbruk vilket minskar skatteinkomsterna med ca 0,4 miljarder.

EXTRA ÄNDRINGSBUDGETAR MED PANDEMIÅTGÄRDER OCH SÄNKT SKATT PÅ DRIVMEDEL

Det har sedan årsskiftet kommit ett flertal extra ändringsbudgetar varav fem har innehållit åtgärder för att motverka de ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin. Framför allt gäller det förlängning av olika pandemistöd, men budgetarna innehåller även justeringar av redan budgeterade nivåer för att det ska finnas medel för utbetalning av rättighetsbaserade stöd. Åtgärderna i två ändringsbudgetar rör kompensationer till hushåll och företag för höga energi- och drivmedelspriser.

Sammantaget uppgår budgeteffekterna i dessa ändringsbudgetar till drygt 42 miljarder kronor och omfattar statsbidrag till kommunsektorn och transfereringar till företag och hushåll (se tabell 10). Av dessa är 22 miljarder förlängningar av stöd i och med pandemin, 18 miljarder i åtgärder i form av transfereringar och sänkta skatter för att kompensera för höga el- och drivmedelspriser, och 2 miljarder är permanenta höjningar av försvarsutgifterna.

²⁴ Stärkt grundskydd till pensionärer ersatte det garantitillägg till pensionärer som ursprungligen presenterades i prop. 2021/22:99. Garantitillägget drogs sedan tillbaka i prop. 2021/22:269 och gjordes om till ett stärkt grundskydd, vilket höjer nivån i garantipensionen och konsumtionsstödet i bostadstillägget.

²⁵ Regelförändringen träder i kraft i augusti och en helårseffekt skulle motsvara ca 13 miljarder kronor.

Tabell 10 Förändringar presenterade i ytterligare extra ändringsbudgetar för budgetåret 2022

Miljarder kronor

	Totalt
Utgifter	38,2
Statlig konsumtion	3,0
Statsbidrag till kommuner och regioner	5,9
Transfereringar till företag	11,9
Transfereringar till regioner och kommuner	1,8
Transfereringar till hushåll	15,7
Transfereringar till utland	0,0
Offentliga investeringar	0,0
Inkomster	-4,0
Direkta skatter	-0,0
Produktionsskatter	-0,0
Produktskatter	-3,9
Summa	-42,2

Anm. Sammanställning utifrån prop. 2021/22:86, prop. 2021/22:89, prop. 2021/22:113, prop. 2021/22:199, prop. 2021/22:221 och prop. 2021/22:252.

Källor: Regeringen och Konjunkturinstitutet.

Tabellbilaga

Internationell konjunktur.....	41
Tabell A1 BNP i världen.....	41
Tabell A2 Konsumentpriser i världen.....	41
Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet.....	42
Tabell A4 Nyckeltal för USA.....	42
Räntor och växelkurser.....	42
Tabell A5 Räntor och växelkurser.....	42
Konjunkturen i Sverige.....	43
Tabell A6 Försörjningsbalans.....	43
Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande.....	44
Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande.....	44
Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI).....	45
Tabell A10 Produktion.....	45
Tabell A11 Arbetade timmar.....	45
Tabell A12 Produktivitet.....	46
Tabell A13 Arbetsmarknad.....	46
Tabell A14 Resursutnyttjande.....	47
Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.....	47
Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna.....	48
Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser.....	48
Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet.....	49
Tabell A19 Konsumentpriser.....	49
Offentliga finanser.....	50
Tabell A20 Offentliga sektorns finanser.....	50
Tabell A21 Statens finanser.....	51
Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser.....	52
Tabell A23 Kommunsektorns finanser.....	52
Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster.....	53
Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter.....	53
Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll.....	54
Tabell A27 Basbelopp.....	54
Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och dämpat balanstal.....	54
Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld.....	55
Tabell A30 Utgiftstak för staten.....	55
Tabell A31 Finanspolitisk prognos och scenario i offentlig sektor.....	56
Tabell A32 Jämförelse av offentliga finanser med en fyraårig horisont.....	57

Internationell konjunktur

Tabell A1 BNP i världen

Procent av köpkraftsjusterad global BNP respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Vikt ¹ 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Världen ²	100,0	-3,1	6,1	3,0	2,8	3,1	3,1	3,0
KIX-vägd ³	75,3	-4,2	5,3	2,9	2,1	2,4	2,2	2,0
USA	15,7	-3,4	5,7	2,5	1,5	1,7	1,8	1,8
Euroområdet	13,8	-6,5	5,3	2,8	1,9	2,0	1,7	1,5
Japan	3,8	-4,6	1,7	1,7	1,8	0,8	0,7	0,7
Storbritannien	2,3	-9,3	7,4	3,5	0,8	1,6	1,6	1,6
Sverige	0,4	-2,4	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1
Norge	0,3	-1,3	4,0	3,4	2,5	1,9	1,8	1,8
Danmark	0,3	-2,1	4,7	3,3	1,7	1,9	1,8	1,6
Kina	18,6	1,7	8,5	4,3	5,2	5,2	5,1	5,0
Svensk exportmarknad⁴	...	-9,3	8,9	5,2	3,6	3,7	3,3	3,2

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² I tabellen visas ett urval av de länder Konjunkturinstitutet gör prognoser för. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners (för information om vilka länder som ingår i KIX, se www.konj.se). ⁴ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Tabell A2 Konsumentpriser i världen

Procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
USA	1,8	1,2	4,7	7,7	3,6	2,3	2,3	2,3
Euroområdet	1,2	0,3	2,6	7,3	3,6	2,0	2,0	2,0
Japan	0,5	0,0	-0,2	1,8	1,6	1,3	1,3	1,3
Storbritannien	1,7	1,0	2,5	7,8	4,6	1,6	2,0	2,0
Sverige	1,7	0,5	2,4	6,8	3,2	1,2	1,7	2,0
Norge	2,3	1,2	3,9	4,6	2,7	2,0	2,0	2,0
Danmark	0,7	0,3	1,9	6,9	3,0	2,0	2,0	2,0
Kina	2,9	2,4	1,0	2,0	2,6	3,0	3,0	3,0

Anm. För EU-länder och Norge avses harmoniserade index för konsumentpriser (HIKP). För Storbritannien avses CPIH, vilket innefattar kostnader för egna hem. För Sverige avses KPIF. Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat.

Källor: OECD, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP ¹	1,6	-6,5	5,3	2,8	1,9	2,0	1,7	1,5
HIKP	1,2	0,3	2,6	7,3	3,6	2,0	2,0	2,0
Styrränta ²	0,00	0,00	0,00	1,25	1,50	1,50	1,50	1,50
Dagslåneränta, euroområdet ³	-0,54	-0,56	-0,58	0,75	1,00	1,00	1,02	1,07
Tioårig statsobligationsränta ⁴	-0,2	-0,5	-0,3	0,9	1,4	1,7	1,9	2,1
Dollar per euro ⁵	1,12	1,14	1,18	1,07	1,05	1,06	1,08	1,10

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser refinansräntan. ³ Procent, vid slutet av året. Avser estr. ⁴ Procent, årsgenomsnitt. Avser Tyskland. ⁵ Nivå.

Källor: ECB, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A4 Nyckeltal för USA

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP ¹	2,3	-3,4	5,7	2,5	1,5	1,7	1,8	1,8
KPI	1,8	1,2	4,7	7,7	3,6	2,3	2,3	2,3
Styrränta ²	1,75	0,25	0,25	3,50	3,50	3,00	2,75	2,50
Tioårig statsobligationsränta ³	2,1	0,9	1,4	2,7	3,0	3,0	3,0	3,1
Dollar per euro ⁴	1,12	1,14	1,18	1,07	1,05	1,06	1,08	1,10

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser övre gränsen i Federal Reserves styrräntespann. ³ Procent. ⁴ Nivå.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Federal Reserve, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Räntor och växelkurser

Tabell A5 Räntor och växelkurser

Procent, index 1992-11-18=100 respektive kronor per valutaenhet

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vid slutet av året								
Riksbankens styrränta	-0,25	0,00	0,00	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Styrränta i omvärlden, KIX6-vägd ¹	-0,05	-0,38	-0,36	1,01	1,46	1,41	1,35	1,37
Årsgenomsnitt								
Riksbankens styrränta	-0,25	0,00	0,00	0,58	1,50	1,50	1,50	1,50
5-årig svensk statsobligationsränta	-0,4	-0,3	0,0	1,4	1,8	1,9	2,1	2,2
10-årig svensk statsobligationsränta	0,1	0,0	0,3	1,5	1,9	2,1	2,2	2,4
KIX	122,1	118,5	114,3	120,5	120,4	118,0	115,7	113,3
Euro per krona	10,59	10,49	10,14	10,58	10,58	10,39	10,21	10,02
Dollar per krona	9,46	9,21	8,58	9,93	10,09	9,77	9,44	9,11

¹ Avser ett genomsnitt av estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan. Danmark betraktas i sammanvägningen som ett euroland.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Konjunkturen i Sverige

Tabell A6 Försörjningsbalans

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2 397	-3,2	6,2	2,6	0,1	1,9	2,4	2,3
Varor	1 138	1,0	6,7	0,4	0,5
Tjänster exkl. bostadstjänster	726	-9,7	7,5	6,6	-1,1
Bostadstjänster	459	0,6	1,0	1,6	1,8
Offentliga konsumtionsutgifter	1 416	-1,8	2,9	0,8	1,6	1,2	1,5	1,6
Staten	369	-0,1	2,9	1,1	3,0
Kommunsektorn	1 046	-2,4	3,0	0,7	1,1
Fasta bruttoinvesteringar ²	1 395	1,7	6,2	0,4	0,9	2,1	2,4	2,8
Näringslivet exkl. bostäder	855	1,4	7,5	-0,2	2,5
Industrin	192	-4,6	14,9	-0,7	3,1
Övriga varubranscher	143	6,7	-10,6	-0,6	5,2
Tjänsterbranscher exkl. bostäder	520	2,0	10,9	0,1	1,5
Bostäder	290	1,6	10,3	3,0	-8,6
Offentliga myndigheter	243	2,0	-2,2	-0,3	7,1
<i>Inhemsk efterfrågan exkl. lager</i>	<i>5 208</i>	<i>-1,5</i>	<i>5,3</i>	<i>1,5</i>	<i>0,7</i>	<i>1,8</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>
Lagerinvesteringar ³	16	-0,7	0,4	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Total inhemsk efterfrågan</i>	<i>5 224</i>	<i>-2,3</i>	<i>5,7</i>	<i>1,8</i>	<i>0,5</i>	<i>1,7</i>	<i>2,1</i>	<i>2,2</i>
Export	2 480	-5,5	7,9	4,1	3,6	4,1	2,9	3,4
Varor	1 783	-3,8	8,6	2,3	3,5
Bearbetade varor	1 377	-5,5	10,7	1,9	4,3
Råvaror	406	3,1	-0,2	3,7	1,1
Tjänster	696	-9,3	6,1	8,8	3,7
<i>Total efterfrågan</i>	<i>7 704</i>	<i>-3,3</i>	<i>6,4</i>	<i>2,6</i>	<i>1,5</i>	<i>2,5</i>	<i>2,4</i>	<i>2,6</i>
Import	2 246	-6,0	9,6	4,1	2,4	3,6	2,8	3,3
Varor	1 570	-4,3	10,5	1,4	2,9
Bearbetade varor	1 172	-6,0	14,5	2,3	3,1
Råvaror	398	0,5	0,1	-1,3	2,3
Tjänster	676	-9,8	7,7	10,5	1,3
<i>Nettoexport³</i>	<i>233</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>
BNP	5 457	-2,2	5,1	1,9	1,2	2,0	2,2	2,3
BNP per invånare ⁴	524	-2,9	4,5	1,3	0,6	1,5	1,7	1,8

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt nettot av hushållens konsumtion i utlandet och utländsk konsumtion i Sverige. ² Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ³ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁴ Tusental kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande

Miljardier kronor, löpande priser, respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lönesumma, justerad för utland	2 138	0,8	5,8	5,0	4,0	4,5	4,6	4,5
Timlön enligt NR ^{1,2}	274	4,7	2,7	3,2	1,8	3,5	3,6	3,6
Arbetade timmar ^{1,3}	7 770	-3,7	3,1	1,8	2,1	0,9	0,9	0,8
Transfereringar från offentlig sektor, netto	712	5,4	2,0	4,8	0,2	3,7	2,3	2,4
Kapitalinkomster, netto	350	-16,0	26,5	6,5	2,7	1,2	1,7	8,3
Övriga inkomster, netto ⁴	332	-3,5	2,0	6,3	6,6	0,4	1,4	6,0
Inkomster före skatt⁵	3 531	-0,4	6,3	5,3	3,4	3,6	3,6	4,6
Skatter och avgifter ⁶	950	0,8	-1,2	1,4	-0,1	0,0	-0,2	0,0
Disponibel inkomst	2 581	0,4	5,1	6,6	3,2	3,6	3,4	4,6
Konsumentpris ⁷	...	0,8	1,9	6,6	3,4	1,2	1,8	2,1
Real disponibel inkomst	2 581	-0,4	3,2	0,0	-0,1	2,4	1,5	2,5
per invånare ⁸	248	-1,1	2,6	-0,6	-0,7	1,8	1,0	2,0
Konsumtionsutgifter⁹	2 397	-3,2	6,2	2,6	0,1	1,9	2,4	2,3
Sparande ¹⁰	435	17,0	15,4	12,1	12,5	12,9	12,2	12,2
Nettosparande i avtals- och premiepensioner ¹⁰	251	8,1	8,9	7,8	8,4	8,3	8,3	8,2
Eget sparande ¹⁰	184	9,0	6,5	4,4	4,1	4,6	3,9	4,1
Finansiellt sparande ¹⁰	309	13,0	10,9	7,5	8,6	9,0	8,3	8,3

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Kronor per timme. ³ Avser anställdas timmar, miljontals. ⁴ I denna post ingår även beräknings- teknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar, se tabell A20. ⁵ Tillväxten i inkomster före skatt är en vägd summa av tillväxttakterna för lönesumma, transfereringar, kapitalinkomster och övriga inkomster. ⁶ Skatter och avgifters bidrag till disponibelinkomstens förändring, uttryckt i procentenheter. I denna post ingår statlig och kommunal inkomstskatt, kapitalskatt, allmän pensionsavgift, skattereduktioner, fastighetsskatt och fastighetsavgift. ⁷ Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter. ⁸ Tusental kronor. ⁹ Fasta priser. ¹⁰ Första kolumnen avser sparande i miljardier kronor, resterande kolumner avser sparandet i procent av summan av disponibel inkomst och nettosparandet i avtals- och premiepensioner.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande

Miljardier kronor, löpande priser respektive procent

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nettoexport	211	226	233	190	233	254	264	274
Varor	197	204	213	189	207
Tjänster	14	22	20	1	26
Löner, netto	10	11	9	11	11	11	11	11
Kapitalavkastning, netto	134	160	145	151	150	147	131	124
Transfereringar med mera, netto	-89	-98	-95	-82	-98	-110	-113	-117
Bytesbalans	263	296	289	269	296	302	294	292
Procent av BNP	5,2	5,9	5,3	4,6	4,9	4,8	4,5	4,3
Kapitaltransfereringar	0	2	8	1	1	1	1	1
Finansiellt sparande	263	298	296	270	297	304	295	293
Procent av BNP	5,2	5,9	5,4	4,6	4,9	4,8	4,5	4,3

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI)

Miljarder kronor, löpande priser samt tusental respektive procentuell förändring

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNI	5 613	0,3	7,7	6,7	3,9	3,5	3,9	4,3
Deflator, inhemsk användning	...	1,8	2,7	6,0	2,8	1,6	2,0	2,2
Real BNI	...	-1,5	4,9	0,7	1,0	1,8	1,8	2,0
Befolkning ¹	10 416	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Real BNI per invånare²	539	-2,2	4,2	0,1	0,4	1,3	1,3	1,5

¹ Tusentals personer. ² Tusentals kronor.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A10 Produktion

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	1 297	-0,9	5,3	0,0	1,5
varav industri	740	-5,7	8,4	-0,4	2,4
byggverksamhet	323	2,3	0,9	1,3	-0,7
Tjänstebranscher	2 503	-3,1	5,9	3,4	1,3
Näringsliv	3 800	-2,4	5,7	2,2	1,3	2,4	2,8	2,5
Offentliga myndigheter	970	-4,3	2,0	1,6	2,0	1,0	0,9	0,9
BNP till baspris¹	4 829	-2,8	4,9	2,1	1,5	2,1	2,4	2,1
Produktskatter/subventioner	616	0,9	5,7	1,3	0,5	1,4	2,4	2,1
BNP till marknadspris	5 445	-2,4	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1

¹ Inklusive produktion i hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A11 Arbetade timmar

Miljoner timmar respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	1 901	-3,9	2,0	0,8	0,7
varav industri	959	-6,1	4,5	-0,7	2,1
byggverksamhet	640	-3,0	1,8	1,3	-1,4
Tjänstebranscher	3 773	-5,4	3,6	3,3	2,2
Näringsliv	5 674	-4,9	3,1	2,4	1,7	1,0	1,0	0,8
Offentliga myndigheter	2 202	-1,1	-0,1	0,1	3,3	0,9	0,9	0,8
Hela ekonomin¹	8 052	-3,8	2,3	1,8	2,1	0,9	0,9	0,8

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A12 Produktivitet

Kronor per timme respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Varubranscher	682	3,1	3,2	-0,8	0,8
varav industri	772	0,4	3,7	0,3	0,4
byggverksamhet	505	5,5	-0,9	0,0	0,6
Tjänstebanscher	663	2,5	2,2	0,1	-0,9
Näringsliv	670	2,7	2,5	-0,2	-0,3	1,4	1,8	1,6
Offentliga myndigheter	440	-3,2	2,1	1,4	-1,3	0,1	0,1	0,1
Hela ekonomin¹	600	1,0	2,6	0,3	-0,6	1,2	1,4	1,3

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Avser förädlingsvärdet beräknat till baspris per arbetad timme.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A13 Arbetsmarknad

Tusental personer respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetade timmar ¹	8 052	-3,8	2,3	1,8	2,1	0,9	0,9	0,8
Medelarbetstid för sysselsatta ²	30,6	-2,4	1,1	-0,6	1,5	0,1	0,0	0,0
Sysselsatta	5 059	-1,4	1,1	2,4	0,5	0,8	1,0	0,8
Sysselsättningsgrad ³	...	66,6	67,3	68,9	69,0	69,3	69,6	69,9
Arbetskraft	5 547	0,3	1,4	1,0	0,4	0,7	0,8	0,6
Arbetskraftsdeltagande ⁴	...	72,8	73,8	74,5	74,6	74,8	75,1	75,1
Arbetslöshet ⁵	489	8,5	8,8	7,6	7,4	7,4	7,2	7,0
Befolkning 15-74 år ⁶	7 512	0,4	0,0	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5

¹ Miljoner timmar, kalenderkorrigerade värden. ² Timmar per vecka, kalenderkorrigerade värden. ³ Andelen sysselsatta av befolkningen 15-74 år, procent. ⁴ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15-74 år, procent. ⁵ Procent av arbetskraften. ⁶ Enligt AKU:s definition av befolkningen, befolkningsprognos exklusive ukrainska flyktingar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A14 Resursutnyttjande

Procent respektive procentuell förändring

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetsmarknad								
Jämviktsarbetslöshet ¹	7,0	7,0	7,0	7,1	7,1	7,1	7,1	7,0
Faktisk arbetslöshet ²	7,0	8,5	8,8	7,6	7,4	7,4	7,2	7,0
Potentiellt arbetade timmar	0,6	0,4	0,7	0,9	0,9	0,8	0,7	0,6
varav potentiell sysselsättning	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7
Faktiskt arbetade timmar ³	-0,2	-3,8	2,3	1,8	2,1	0,9	0,9	0,8
Arbetsmarknadsgap ⁴	0,1	-4,1	-2,6	-1,7	-0,6	-0,4	-0,2	0,0
Produktivitet								
Potentiell produktivitet	1,6	0,6	1,7	1,5	0,7	1,1	1,2	1,3
varav potentiell produktivitet, näringslivet	1,5	1,5	1,5	1,4	1,5	1,4	1,6	1,6
Faktisk produktivitet ³	2,2	1,5	2,7	0,2	-0,7	1,1	1,4	1,3
Produktivitetsgap ⁵	0,6	1,5	2,5	1,2	-0,2	-0,2	0,0	0,0
BNP								
Potentiell BNP	2,2	1,0	2,4	2,4	1,6	1,9	1,9	1,9
Faktisk BNP ³	2,0	-2,4	5,0	2,0	1,4	2,0	2,4	2,1
BNP-gap ⁶	0,8	-2,6	-0,2	-0,6	-0,8	-0,7	-0,2	0,0

¹ Nivå i procent av potentiell arbetskraft. ² Nivå i procent av arbetskraften. ³ Kalenderkorrigerade värden. ⁴ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁵ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet uttryckt i procent av potentiell produktivitet. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Anm. De potentiella variablerna är också kalenderkorrigerade, i bemärkelsen att de skall spegla den kalenderkorrigerade nivån som hade observerats vid ett balanserat konjunkturläge.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Näringsliv	68	2,0	2,8	2,4	3,0	3,5	3,6	3,6
Varubranscher	21	1,2	2,6	2,3	3,0
varav industri	14	1,1	2,7	2,4	3,1
byggverksamhet	7	1,5	2,5	2,3	2,9
Tjänstebanscher	47	2,4	2,8	2,5	3,0
Kommunal sektor	25	2,3	2,6	2,5	3,1
Stat	6	2,3	1,6	2,4	2,7
Totalt	100	2,1	2,6	2,4	3,0	3,5	3,6	3,6
Real timlön (KPI) ¹	...	1,6	0,5	-5,0	-1,6	1,6	1,5	1,4
Real timlön (KPIF) ²	...	1,7	0,2	-4,4	-0,2	2,4	1,9	1,6

¹ Deflaterad med konsumentprisindex (KPI). ² Deflaterad med konsumentprisindex med fast bostadsränta (KPIF).

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna

Kronor per timme, procent respektive procentuell förändring

	Nivå 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Ej kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	281	4,6	1,6	3,2	2,6	3,6	4,3	3,0
Arbetsgivaravgifter ² (i procent av lönen)	...	41,4	42,7	42,1	43,1	44,0	43,7	44,0
Arbetskostnad per timme ³	401	3,8	2,5	2,7	3,4	4,1	4,1	3,2
Produktivitet ⁴	648	2,3	2,5	-0,2	0,0
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	1,4	0,0	2,9	3,3
Kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	283	5,3	1,9	3,1	2,0	3,5	3,6	3,6
Arbetskostnad per timme ³	403	4,5	2,9	2,6	2,8	4,1	3,6	3,6
Produktivitet ⁴	650	2,8	2,8	-0,2	-0,3
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	1,6	0,1	2,8	3,1

¹ Beräknat med enbart anställdas arbetade timmar. ² Kollektiva avgifter och löneskatter. ³ NR-lön och arbetsgivaravgifter. ⁴ Exklusive små- och fritidshus. ⁵ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt 2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	70,8	2,0	3,0	4,7	2,8	1,5	2,0	2,1
Offentliga myndigheter ^{1,2}	13,4	5,9	3,2	3,4	3,7	3,5	3,7	3,4
Näringsliv ²	49,4	1,4	3,0	5,2	2,3	0,9	1,5	1,8
Skattenetto	8,0	-0,8	2,9	4,1	4,5
Import	29,2	-4,2	3,3	17,4	-1,1	-0,5	-0,5	-0,6
Bearbetade varor	15,2	-1,1	0,6	11,7	-1,5
Råvaror	5,2	-16,3	20,8	52,2	-2,8
Tjänster	8,8	-1,7	-0,5	8,3	0,9
Tillförsel/användning³	100,0	0,2	3,1	8,5	1,6	0,9	1,2	1,3
Offentliga konsumtionsutgifter	18,4	4,3	3,2	3,8	4,2	3,4	3,4	3,1
Hushållens konsumtionsutgifter	31,1	0,8	1,9	6,6	3,4	1,2	1,8	2,1
Fasta investeringar	18,1	1,0	3,8	7,2	0,4	0,6	1,2	1,5
Export	32,2	-3,2	4,1	13,7	-0,9	-0,5	-0,5	-0,6
Bearbetade varor	17,9	-2,0	-0,4	11,4	-1,0
Råvaror	5,3	-12,4	32,5	33,7	-3,8
Tjänster	9,0	-0,7	0,3	6,9	1,5

¹ Inklusiva hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ² Förädlingsvärdepris beräknat till baspris. ³ Inklusiva lagerinvesteringar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet

Miljard kronor löpande priser, procentuell utveckling respektive procent

	Nivå							
	2021	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Förädlingsvärde ¹	3 842	0,8	8,2	7,0	3,2	3,4	4,1	4,5
Arbetade timmar, anställda ²	5 425	-4,3	4,7	2,4	1,1	0,9	0,4	1,4
Arbetskostnad per timme ³	401	3,8	2,5	2,7	3,4	4,1	4,1	3,2
Total arbetskostnad ⁴	2 175	-0,6	7,4	5,2	4,5	5,1	4,4	4,7
Bruttoöverskott	1 667	2,7	9,3	9,4	1,5
Vinstandel	...	42,9	43,4	44,4	43,6	42,7	42,5	42,4
Justerad vinstandel ⁵	...	37,5	39,0	40,0	39,2	38,3	38,1	38,0

¹ Beräknat till faktorpris. ² Miljoner timmar. ³ Kronor. ⁴ Inkluderar löneberoende övriga produktionskatter för anställda. ⁵ Exklusive små- och fritidshus och justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A19 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell utveckling

	Vikt							
	2022	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KPI	100,0	0,5	2,2	7,4	4,6	1,9	2,1	2,2
Räntekostnader, bostadsränta	...	0,4	-6,5	16,5	34,5	12,9	7,2	3,7
KPIF	100,0	0,5	2,4	6,8	3,2	1,2	1,7	2,0
Varor	46,4	0,8	0,3	5,7	2,9
Tjänster	27,3	1,5	2,3	4,6	4,1
Boende exkl. räntekostnader och energi	17,0	1,6	2,1	4,0	3,0
Energi	5,9	-9,7	17,0	30,6	1,1
Räntekostnader, kapitalstock	3,4	5,6	5,9	6,8	5,5	4,5	4,3	4,1
KPIF exkl. energi	94,1	1,3	1,4	5,1	3,4
HIKP	...	0,7	2,7	7,0	3,4
Råolja (Brent) ¹	...	41,8	70,7	111,4	103,2	96,1	106,0	110,6

¹ Dollar per fat, årsgenomsnitt.

Anm. Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och bostadsränta.

Källor: U.S. Energy Information Administration, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Offentliga finanser

Tabell A20 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	2 456	2 432	2 631	2 773	2 871	2 977	3 104	3 244
<i>Procent av BNP</i>	48,6	48,3	48,2	47,6	47,4	47,4	47,4	47,5
Skatter och avgifter	2 156	2 132	2 310	2 395	2 495	2 589	2 697	2 817
<i>Procent av BNP</i>	42,7	42,3	42,3	41,1	41,2	41,2	41,2	41,2
Skattekvot ¹	42,8	42,4	42,5	41,3	41,3	41,4	41,4	41,4
Kapitalinkomster	77	71	71	100	88	99	107	116
Övriga inkomster	223	230	250	278	288	289	300	311
Utgifter	2 425	2 568	2 649	2 750	2 864	2 996	3 123	3 254
<i>Procent av BNP</i>	48,0	51,0	48,5	47,2	47,3	47,7	47,7	47,6
Konsumtion	1 300	1 332	1 416	1 481	1 568	1 641	1 722	1 805
Transfereringar	849	967	958	969	974	1 011	1 038	1 067
Hushåll	673	711	724	758	760	788	806	826
Företag	96	163	138	119	114	118	123	128
Utland	81	93	97	92	100	105	109	114
Investeringar ²	246	246	253	271	292	299	308	318
Kapitalutgifter	29	23	22	29	31	45	56	64
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	5	-12	-28	-28
Finansiellt sparande⁴	30	-136	-18	24	2	-7	9	18
<i>Procent av BNP</i>	0,6	-2,7	-0,3	0,4	0,0	-0,1	0,1	0,3
Primärt finansiellt sparande⁵	-17	-183	-67	-47	-55	-61	-42	-34
<i>Procent av BNP</i>	-0,3	-3,6	-1,2	-0,8	-0,9	-1,0	-0,6	-0,5
Strukturellt sparande	22	-86	-25	59	45	21	22	23
<i>Procent av potentiell BNP</i>	0,4	-1,7	-0,5	1,0	0,7	0,3	0,3	0,3
Maastrichtskuld	1 762	1 977	1 974	1 846	1 805	1 867	1 926	1 989
<i>Procent av BNP</i>	34,9	39,2	36,2	31,7	29,8	29,7	29,4	29,1
BNP, löpande pris	5 050	5 039	5 457	5 827	6 060	6 278	6 543	6 836
Potentiell BNP, löpande pris	5 012	5 175	5 466	5 861	6 108	6 319	6 557	6 836
Finansiell nettoställning	1 431	1 360	1 682	1 503	1 601	1 660	1 734	1 817
<i>Procent av BNP</i>	28,3	27,0	30,8	25,8	26,4	26,4	26,5	26,6

¹ Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åststramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen. ⁵ Primärt finansiellt sparande beräknas som finansiellt sparande minus kapitalnettot. Kapitalnettot är kapitalinkomster minus kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A21 Statens finanser

Miljardar kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	1 291	1 256	1 386	1 470	1 519	1 556	1 617	1 691
Skatter och avgifter	1 123	1 078	1 200	1 237	1 299	1 339	1 393	1 457
Kapitalinkomster	29	34	30	52	39	37	36	38
Övriga inkomster	140	144	156	181	182	181	188	196
Utgifter	1 222	1 394	1 441	1 480	1 484	1 532	1 582	1 642
Transfereringar	752	912	924	919	887	899	908	928
Ålderspensionsystemet ¹	23	26	27	26	26	27	27	28
Kommunsektorn	278	336	366	363	338	329	325	329
Hushåll	313	338	345	367	357	369	375	383
Företag	61	123	94	76	71	73	76	79
Utland	77	89	92	88	96	101	104	109
Konsumtion	333	338	366	390	417	442	471	500
Investeringar ²	114	127	135	148	157	162	168	175
Kapitalutgifter	22	17	16	22	23	29	34	39
varav ränteutgifter	17	11	10	16	16	22	27	31
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	34	35	37	48
Finansiellt sparande⁴	69	-137	-55	-9	2	-10	-2	0
Procent av BNP	1,4	-2,7	-1,0	-0,2	0,0	-0,2	0,0	0,0
Statsskuld	1 054	1 218	1 145	1 009	931	958	980	1 002
Procent av BNP	20,9	24,2	21,0	17,3	15,4	15,3	15,0	14,7
Finansiell nettoställning	-36	-223	-257	-209	-198	-180	-153	-122
Procent av BNP	-0,7	-4,4	-4,7	-3,6	-3,3	-2,9	-2,3	-1,8

¹ Statliga ålderspensionsavgifter. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minska i motsvarande grad, samtidigt som den beräkningstekniska överföringen från kommunerna till hushållen ökar i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, påverkas inte. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	328	325	347	366	377	399	419	439
Socialförsäkringsavgifter	267	269	284	300	311	325	339	354
Statliga ålderspensionsavgifter	23	26	27	26	26	27	27	28
Kapitalinkomster	37	27	32	37	37	44	48	52
Övriga inkomster	2	3	3	3	4	4	4	4
Utgifter	322	334	340	352	362	377	389	400
Inkomstpensioner	315	326	332	343	353	368	379	390
Kapitalutgifter	0	1	1	1	1	1	1	1
Övriga utgifter	7	7	8	8	8	9	9	9
Finansiellt sparande	6	-9	7	15	15	22	30	38
Procent av BNP	0,1	-0,2	0,1	0,3	0,3	0,3	0,5	0,6
Finansiell nettoställning	1 617	1 717	2 036	1 782	1 875	1 927	1 988	2 059
Procent av BNP	32,0	34,1	37,3	30,6	30,9	30,7	30,4	30,1

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A23 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomster	1 147	1 224	1 301	1 336	1 350	1 389	1 433	1 484
Skatter	748	766	804	836	864	902	941	981
Kommunal fastighetsavgift	19	19	21	21	22	23	24	25
Statsbidrag inkl. kompensation för mervärdesskatt	276	333	362	360	335	326	322	326
Kapitalinkomster	12	10	9	11	12	18	23	26
Övriga inkomster	93	95	105	108	117	120	122	126
<i>Genomsnittlig kommunalskattesats¹</i>	<i>32,19</i>	<i>32,28</i>	<i>32,27</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>
Utgifter	1 193	1 213	1 271	1 318	1 394	1 454	1 517	1 580
Transfereringar	90	98	101	102	104	107	110	113
Hushåll	47	49	48	50	51	52	53	53
Övriga transfereringar	43	49	53	53	54	55	57	60
Konsumtion	964	990	1 046	1 087	1 147	1 195	1 246	1 300
Investeringar ²	132	119	118	122	135	137	139	143
Kapitalutgifter	7	6	6	7	8	16	21	24
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	-29	-47	-65	-76
Finansiellt sparande⁴	-45	11	30	18	-15	-19	-20	-21
Procent av BNP	-0,9	0,2	0,5	0,3	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
Finansiell nettoställning	-150	-134	-96	-69	-75	-87	-102	-120
Procent av BNP	-3,0	-2,7	-1,8	-1,2	-1,2	-1,4	-1,6	-1,7

¹ Procent. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från kommunsektorn till hushållen öka i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Eftersom den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minskar i motsvarande grad kommer den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, inte att påverkas. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Hushållens direkta skatter	14,9	15,1	14,9	14,2	14,1	14,0	14,0	14,0
Företagens direkta skatter	3,2	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Arbetsgivaravgifter ¹	12,0	11,5	11,7	11,5	11,6	11,8	11,8	11,8
Mervärdesskatt	9,1	9,2	9,2	9,3	9,2	9,2	9,2	9,2
Punktskatter	2,1	2,0	1,9	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8
Övriga skatter	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6
Skattekvot²	42,8	42,4	42,5	41,3	41,3	41,4	41,4	41,4
EU-skatter ³	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Övriga inkomster ⁴	4,4	4,6	4,6	4,8	4,8	4,6	4,6	4,5
Primära inkomster	47,1	46,9	46,9	45,9	45,9	45,8	45,8	45,8
Kapitalinkomster	1,5	1,4	1,3	1,7	1,4	1,6	1,6	1,7
Inkomster	48,6	48,3	48,2	47,6	47,4	47,4	47,4	47,5

¹ Arbetsgivar- och egenföretagaravgifter samt särskild löneskatt. ² Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ³ Skatter till EU, ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ⁴ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna.

Anm. Avser offentliga sektorns inkomster vid oförändrade skatteregler, det vill säga utifrån regelverket i den senast presenterade propositionen för statens budget. Eventuella urfasningar av temporära ändringar är beaktade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Konsumtion	25,8	26,4	25,9	25,4	25,9	26,1	26,3	26,4
Transfereringar	16,8	19,2	17,6	16,6	16,1	16,1	15,9	15,6
Hushåll	13,3	14,1	13,3	13,0	12,5	12,6	12,3	12,1
Företag	1,9	3,2	2,5	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
Utland	1,6	1,8	1,8	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
Investeringar ¹	4,9	4,9	4,6	4,6	4,8	4,8	4,7	4,7
Primära utgifter	47,5	50,5	48,1	46,7	46,8	47,0	46,9	46,7
Kapitalutgifter	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5	0,7	0,9	0,9
Utgifter	48,0	51,0	48,5	47,2	47,3	47,7	47,7	47,6

¹ Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm.

Anm. Avser offentliga sektorns utgifter vid bibehållen personaltätet inom offentligt finansierade verksamheter och en standardhöjning i linje med historiskt mönster samt oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll

Procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Pensioner ¹	7,4	7,7	7,2	7,2	7,2	7,2	7,1	7,0
varav inkomstpension	6,2	6,4	6,1	5,9	5,8	5,8	5,8	5,7
Arbetsmarknad ²	0,6	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
Ohälsa ³	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3
Familj och barn ⁴	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4
Studier ⁵	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Ekonomiskt bistånd ⁶	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Övrigt ⁷	1,5	1,6	1,5	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3
Transfereringar till hushållen	13,3	14,1	13,3	13,0	12,5	12,6	12,3	12,1

¹ Inkomst- och tilläggspension, garantipension, efterlevandepension, pensionstillägg, offentliganställdas avtalspensioner och bostadstillägg till pensionärer. ² Ersättning vid arbetslöshet, aktivitetsstöd, etableringsersättning och lönegaranti. ³ Sjuk- och rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning, handikappersättning, merkostnadsersättning. ⁴ Föräldrapenning, barnbidrag, vårdbidrag, bostadsbidrag. ⁵ Studiebidrag och övrig studiehjälp. ⁶ Socialbidrag. ⁷ Assistansersättning och äldreomsorgsbidrag samt övriga transfereringar till hushåll.

Anm. Avser transfereringar från offentlig sektorn till hushåll vid oförändrade regler för transfereringarna, det vill säga utifrån regelverket i den senast presenterade propositionen för statens budget.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A27 Basbelopp

Tusental kronor, löpande priser

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prisbasbelopp	46,5	47,3	47,6	48,3	52,2	54,4	55,5	56,6
Förhöjt prisbasbelopp	47,4	48,3	48,6	49,3	53,3	55,5	56,6	57,8
Inkomstbasbelopp	64,4	66,8	68,2	70,9	72,6	75,1	77,7	80,6

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och dämpat balanstal

Procentuell förändring respektive nivå

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomstindex	3,1	3,8	2,2	3,9	2,5	3,4	3,5	3,6
Balansindex	3,1	3,8	2,2	3,9	2,5	3,4	3,5	3,6
Dämpat balanstal ¹	1,012	1,017	1,027	1,028	1,040	1,046	1,043	...
Nominell inkomstpension²	1,4	2,1	0,5	2,2	0,9	1,8	1,9	2,0

¹ Nivå. ² Följsamhetsindexering, dvs. procentuell förändring av inkomstindex minus 1,6 procentenheter.

Källor: Pensionsmyndigheten och Konjunkturinstitutet.

Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2019	2020	2021	2022	2023
Budgetsaldo	112	-221	78	150	74
Avgränsningar	-61	38	-93	-102	-82
Försäljning av aktier med mera	0	0	0	-1	0
Extraordinära utdelningar	-1	0	-4	-9	0
Delar av Riksgäldens nettoutlåning	-58	34	-86	-87	-67
Övriga avgränsningar	-2	4	-3	-6	-16
Periodiseringar	20	51	-36	-57	11
varav skatteperiodiseringar	16	44	-26	-49	14
ränteperiodiseringar	6	7	-10	-8	-3
Övrigt	-1	-6	-4	-1	-1
Finansiellt sparande i staten	69	-137	-55	-9	2
Statens lånebehov ¹	-112	221	-78	-150	-74
Värdeförändringar i statsskulden	-31	-57	5	15	-4
Statsskuldens förändring	-143	164	-73	-135	-78
Statsskuld	1054	1218	1145	1009	931
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,9</i>	<i>24,2</i>	<i>21,0</i>	<i>17,3</i>	<i>15,4</i>

¹ Statens lånebehov är lika med budgetsaldot med omvänt tecken.

Källor: Ekonomistyrningsverket, Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A30 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor, löpande priser

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Utgiftstak för staten	1 743	1 695	1 634	1 539	1 595	1 720
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>33,7</i>	<i>31,0</i>	<i>27,9</i>	<i>25,2</i>	<i>25,2</i>	<i>26,2</i>
Takbegränsade utgifter	1 501	1 548	1 567	1 579	1 629	1 677
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>29,0</i>	<i>28,3</i>	<i>26,7</i>	<i>25,8</i>	<i>25,8</i>	<i>25,6</i>
Budgeteringsmarginal	242	147	67	-40	-34	43
<i>Procent av takbegränsade utgifter</i>	<i>16,1</i>	<i>9,5</i>	<i>4,3</i>	<i>-2,5</i>	<i>-2,1</i>	<i>2,5</i>

Källor: Ekonomistyrningsverket, Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet.

Tabell A31 Finanspolitisk prognos och scenario i offentlig sektor

Miljarder kronor

	2023	2024	2025	2026	2023- 2026
Budgetutrymme	77	-15	23	35	119
Utgiftsåtgärder i offentlig sektor	47	26	39	35	147
Staten	18	8	19	23	68
Konsumtion	21	9	16	19	66
Investeringar	-3	-1	3	3	2
Kommunal sektor	29	19	19	12	79
Konsumtion	26	17	17	11	71
Investeringar	3	2	2	1	8
Överföring till hushållen genom ändrade skatter och transfereringar¹	5	-17	-16	0	-28
Strukturellt sparande ²	0,7	0,3	0,3	0,3	

¹ Förändring mellan åren. ² Procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Tabell A32 Jämförelse av offentliga finanser med en fyraårig horisont

Miljard kronor respektive procent av BNP, löpande priser

		2021	2022	2023	2024
Del 1: Oförändrade regler¹					
Inkomster	(A)	2 631	2 773	2 871	2 977
<i>Procent av BNP</i>		48,2	47,6	47,4	47,4
Utgifter	(B)	2 649	2 750	2 818	2 923
<i>Procent av BNP</i>		48,5	47,2	46,5	46,6
Finansiellt sparande vid oförändrade regler	(C=A-B)	-18	24	54	54
<i>Procent av BNP</i>		-0,3	0,4	0,9	0,9
Del 2: Aviserade åtgärder²					
Inkomster	(D)	0	0	0	1
Utgifter	(E)	0	7	7	14
Finansiellt sparande vid oförändrade regler, med aviseringar	(C+D-E)	-18	16	47	41
<i>Procent av BNP</i>		-0,3	0,3	0,8	0,7
Inkomster utöver oförändrade regler	(F)	0	0	0	0
Utgifter utöver oförändrade regler	(G)	0	0	47	73
Överföring till hushållen ⁴	(H)	0	0	5	-12
Finansiellt sparande i KI:s huvudscenario	(C+F-G-H)	-18	24	2	-7
<i>Procent av BNP</i>		-0,3	0,4	0,0	-0,1

¹ Framskrivning utifrån statens budget för 2022 (prop. 2021/22:269) samt gällande regler. För 2022 har Konjunkturinstitutet i sin prognos antagit att en del av åtgärderna som är aviserade för 2022 inte omsätts i statlig och kommunal konsumtion. För statens del handlar detta om myndigheter som får medel att utöka sin verksamhet men som inte har möjlighet att göra detta i full utsträckning. Tilldelade medel som inte nyttjas blir anslagssparande och inte statlig konsumtion. För kommunsektorns del antas kommuner och regioner inte ta del av ökade statsbidrag i full utsträckning och inte heller utöka sin verksamhet i samma takt som statsbidragen ökar.

² Med aviserade åtgärder för 2022 avses de åtgärder som aviserats i budgetpropositionen för 2022 men som Konjunkturinstitutet inte har beaktat i prognosen för 2022 (se anmärkning 1 ovan). Med aviserade åtgärder för 2023–2024 avses de i 2022 års ekonomiska vårproposition och tidigare propositioner omnämnda åtgärderna som ingår i beräknade preliminära utgifts- och inkomstramarna. Finansiellt sparande vid oförändrade regler med aviserade åtgärder motsvarar regeringens metod för att redovisa det finansiella sparandet i offentlig sektor.

³ Skillnaden mellan KI:s huvudscenario och oförändrade regler består till största del av offentlig konsumtion som följer av demografiskt betingad efterfrågan samt en standardhöjning i insatsförbrukningen.

⁴ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Marginalrutor

Vad skiljer scenario från prognos?

Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2023.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning strävar mot konjunkturrell balans. När det uppnått är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Finanspolitiken och penningpolitiken anpassas så att överskotts målet respektive inflations målet nås på några års sikt.
- Offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.